

РІК XIX. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. ЧЕТВЕР, 9 ПАДОЛИСТА 1911. ЧИСЛО 45.

VOL. XIX. JERSEY CITY, N. J., THURSDAY, NOVEMBER 9, 1911. No. 45.

Заява.

Philadelphia, Pa. October the 25th 1911.

До Високоповажаного Пана Містопредсідателя Й. Мартона, теперішнього головного Управителя Руско-народного Союзу в Whiting, Ind.

Слава Ісусу Христу!

Понеже орган Руско-народного Союзу „Свобода“ в останніх часах займав вороже становище проти руського єпископа, проти гр.-кат. церкви і священства — тому отсим зрікаюся покровительства сего Товариства, а zarazом виступаю з членства тогож Товариства. Кожний зрозуміє, що оставати покровителем і членом Товариства, яке несправедливо обкидає болотом свого члена, було би річею нерозумною.

Прошу зарядити оголошене сеї моєї заяви в органі „Свобода“, щоби всі знали причину мого виступу зі Союзу.

Остаю з поважаньом

С. Стефан Ортинський
Єпископ.

Відозва.*)

ДОРОГІ БРАТА І СЕСТРИ!
СЛАВНІ СОЮЗОВЦІ!

Головний Відділ нашої організації ухвалив на річнім засіданні в Джерзі Сіті, Н. Дж. віднести ся до всіх відділів Р. Н. Союзу з отсею просьбою:

Як відомо, в Пітсбургу і його околиці гурток наших родимців заснував шкільний фонд імені бл. п. о. Николая Стефановича, бувшого пітсбурського пароха і вельми діяльного та заслуженого члена нашої організації. Сей фонд призначений в цілости на підмогу руській незасібній молодіжці в старім краю і на наші рідні школи в Америці. На сю благородну й гуманну ціль складали доси свої легкі головні одиниці з так званого „Пітсбурського кута“. Загал нашої суспільності не звернув чомусь уваги на ті численні поклики і просьби, що виходили від оснувателів згаданого фонду.

Сю справу порушено і обговорено докладно на річнім засіданні Гол. Відділових Р. Н. Союзу. Гол. Відділ одобрив засноване фонду ім. о. Стефановича і порішив випустити та розіслати до всіх відділів Р. Н. Союзу отсею відозву. З уваги, що бл. п. о. Стефанович був одним з перших піонерів нашої організації і у великій мірі для неї заслужив

*) Ся відозва вислана була в своїм часі до всіх відділів Р. Н. Союзу, але що може не всі члени нашої організації ознайомлені як слід із змістом сеї просьби, то на бажанє Комітету „Фонду ім. о. Стефановича“ подаємо її тут під ласкаву розвагу усіх Вн. читачів „Свободи“. — Ред

ся, було би дуже на місці, щоби члени Р. Н. Союзу почитали небіжчика за його щирі і вірні праці відповідним пам'ятником. Таким власне пам'ятником, тривічним від мертвої криці, являється шкільний фонд його імені, заснований почитателями покійника.

Брати і Сестри! В ім'я народної карності й солідарності визнаємо Вас і просимо: Причиніть ся відповідною жертвою до укінчення будови сего пам'ятника, що носить назву: Шкільний Фонд ім. бл. п. о. Стефановича. Зробіть сим дуже хороше і богоугодне діло: дайте змогу незасібній руській дівчорі покінчити потрібні школи, а враз з тим віддайте заслужену пам'ять одному з найліпших синів нашої суспільності. Жертвуйте на сю ціль який-такий даток із своїх братських кас, або скиньте ся добровільно по пару центів, і відішліть жертвовану квоту на адресу: Mr. A. Buczak, 1401 Carson St., S. S. Pittsburg, Pa. (Чеки або мені ордери виписуйте на ім'я: M. Porada).

Маємо нову надію, що до кінця сего року не буде ані одного відділу Р. Н. Союзу, який не вислухав би отсею нашого голосу-просьби. Віримо твердо, що наші славні Союзовці порозуміють і відчують враз з нами горячі слова сеї відозви та сповнять свою народну повинність. В надії, що наша апеляція до щирих сердець наших Братів і Сестер не стрітить ся з ніяким негодованем, а тільки з симпатією та прихильністю —

Остаємо з правдивим поважанем і з дружним братським поздоровленням:

ВИДІЛОВІ Р. Н. СОЮЗА.

Дано в Jersey City, N. J., в місяці вересня, 1911 року.

Звіт

з річного засідання Головного Уряду Р. Н. Союзу, відбувшого ся в Джерзі Сіті, Н. Дж. на днях 5., 6., 7., і 8. вересня 1911-го року.

(Дальше).

Відділ	На ціле посм.	На пів посм.	Діти
165.	46	8	—
166.	44	—	—
167.	29	11	—
168.	27	25	—
169.	50	—	—
170.	—	—	—
171.	23	12	—
172.	22	—	—
173.	24	1	—
174.	23	—	—
175.	18	8	—
176.	21	—	—
177.	9	—	—
178.	6	4	—
179.	78	6	—
180.	22	—	—
181.	4	4	—
182.	51	5	5
183.	15	2	—
184.	55	—	—
185.	44	—	—
186.	39	1	—

Відділ	На ціле посм.	На пів посм.	Діти
187.	30	12	—
188.	75	8	7
189.	29	2	—
190.	18	7	—
191.	43	1	—
192.	20	26	—
193.	9	—	—
194.	30	2	—
195.	19	2	—
196.	44	—	—
197.	59	9	33
198.	25	1	—
199.	36	1	—
200.	3	3	—
201.	9	2	3
202.	8	12	—
203.	16	23	2
204.	6	13	—
205.	31	3	—
206.	15	13	—
207.	55	4	7
208.	48	1	26
209.	83	—	—
210.	15	—	—
211.	12	5	—
212.	26	—	—
213.	38	3	19
214.	16	9	2
215.	18	3	—
216.	43	—	—
217.	2	32	2
218.	26	—	—
219.	64	—	—
220.	14	16	—
221.	23	23	—
222.	93	5	23
223.	53	12	5
224.	22	1	—
225.	34	25	3
226.	15	—	—
227.	54	—	8
228.	22	—	1
229.	103	4	25
230.	—	—	—
231.	8	13	—
232.	—	—	—
233.	12	7	—
234.	20	54	—
235.	29	2	—
236.	3	1	—
237.	27	9	—
238.	5	—	—
239.	51	14	—
240.	11	—	—
241.	8	8	1
242.	17	8	—
243.	6	11	—
244.	9	2	8
245.	43	4	12
246.	2	17	2
247.	17	19	—
248.	30	3	—
249.	32	4	8
250.	76	4	—
251.	15	14	—
252.	22	2	—
253.	48	2	—
254.	8	7	—

Відділ	На ціле посм.	На пів посм.	Діти
255.	27	4	8
256.	17	3	—
257.	10	10	5
258.	24	2	3
259.	21	20	—
260.	30	14	1

(Дальше буде).

ВІД ГОЛОВ. УРЯДУ Р. Н. СОЮЗА
В АМЕРИЦІ.

Розмет за місяць жовтень і падолист 1911 р.

Розхід за місяць жовт. і над. єсть:

За померлих членів або їх жени і за випадки каліцтва.

28. Сенік Михайло	-	-	\$1000.00
188. Титанич Юрій	-	-	1000.00
43. Гавран Аким	-	-	1000.00
179. Кушляк Онуфрій	-	-	1000.00
14. Слота Димитрій	-	-	1000.00
29. Шуркала Самуїл	-	-	1000.00
89. Гогоц Филип	-	-	1000.00
70. Чорнєвий Михайло	-	-	1000.00
127. Благітка Анна, ж. Йос.	-	-	400.00
294. Петранич Настя, жена Михайла	-	-	400.00
78. Папач Юстина, ж. Яв.	-	-	400.00
48. Майкович Текля, жена Михайла	-	-	400.00
12. Бурштин Іван	-	-	200.00
182. Грицик Ілько	-	-	200.00
108. Тимців Ілько	-	-	100.00
134. Мушка Михайло	-	-	100.00

Разом виплачено за померлих \$10.200.00

Платня гол. урядників за місяць жовтень - - - 270.00

Адміністр. Союзу за міс. жовтень - - - 158.33

Річне Засіданє (решта) 262.57

„Свобода“ за роботи друкарські - - - 440.70

Весь розхід виносить \$11.331.60

Розмет платить 11.894 членів на ціле посмертне (кожний по 89 цнт.) і 1694 членів на пів посмертного (кожний по 45 центів).

Крім того кожний член платить за орган „Союзу“ по 20 центів, на Резервовий Фонд по 10 центів, на Народний Фонд по 2 центи, на Фонд Бідних по 2 центи, на Фонд Еміграційний по 2 центи.

Член на ціле посмертне платить 1.25 дол., а на половину посмертного 81 центів.

І. Мартон, місто-предсідатель.
А. Шаршонь, гол. касієр.
С. Ядловський, гол. секр.

Увага для Відділів: Згідно з ухвалою Річного Засідання, а се: щоби розмет збирало ся рівнобіжно з місяцями, а не як дотепер, місяць в зад, нинішній розмет розсилає ся за два місяці, т. є. за жовтень і падолист, і лятото за орган Союзу і фонди платиться подвійно, се є за жовтень і падолист разом.

С. Ядловський, філ. секр.

Ще дещо про єпископський бізнес.

Статя „І деж тут бізнес?“ („Свобода“ ч. 42.) так промовила мені до серця, що, хотів я мав перед тим ще деякі сумніви, так тепер вірю, що дійсно наш владика не робить жадного бізнесу. Бо знати ті, що на него таке видумують, позабули, що наш владика був колись монахом і складав обіт убожества аж до смерті! Як же проте могла би в нім повстати якась жадоба мамони? Він не тільки сам посвятив ся цілковито на службу Богови, але ще і брата свого Йосифа потягнув за собою. І оба служили Богу, умертвляли тіло, як закон велів. І вже тоді визначили ся вони понад других: наш владика, яко більше вчений, став ігуменом, а Йосиф в поміж браццшків, яко до того найбільше надаючий ся, став завідателем-управителем майна монастирського. Правда, були такі, що плескали язиками, мов би то Йосиф не конче добре управляв майном монастирським і то зі шкодою для монастиря, але, я думаю, що те все була неправда. А що він подякимсь часі нагло опустив монастир і пішов управляти своїм фільварком, то нічого в тім дивного. Прецінь близша сорочка тіла ніж кожух. А неонин спитає, звідки сей фільварок взяв ся? Гм!... Же-ж, що з неба не спав! Нічо, лише мусів йому хтось його подарувати! (бо знаємо, що наш єпископ походить з бідненької родини; убожество — сеж чеснота!) Чи-ж то мало є на світі милосердних душ? Подарував хтось, тай кінець! І ми навіть не згадували би за сей фільварок, якби дописуватель не згадав був, що парохіяни в Філадельфії нарікають, що не вони, а Йосиф рахує гроші. Певно не пізнали вони ще добре Йосифа, ані його прикмет. От тут дивить ся який він! Щоби допомогти братови в тяжкій ділі тут в Америці, він продав фільварок — купив за сі гроші дві каменіці в Самборі — лишив їх! а сам прийшов сюди! Чи-ж се не жертва? А що він був добрим фінансистом в монастиря в краю, то не меншим буде і тут в Америці. Отже не бійте ся, в него гроші безпечні, не пропадуть! Знав єпископ, кого вибрати собі за касієра! А если він за ті гроші купить каменіцю або позичить на церков, от хоч би в Равзаіс, N. J. \$6000 (кажуть що на своє імя, але хто би там в то вірив!), то се безпечніше, чим давати до банку. В банку може бути крах, тай гроші пропади, а землю або мур — хто вкраде? Чи-ж се не певніше? Най же ніхто не говорить ніч на Йосифа, бо він тут дуже а дуже потрібна і важна особа. От даймо на то: греко-кат. Ризниця. Як би не Йосиф, хто би її провадив і чи взагалі вона існувала би? А ціл гр.-кат. „Ризниця“ така внесла, така благородна! Весь чистий дохід призначений на бідні сироти. А що до сего часу не було ще жадного справоздання, ані нігде ніхто не читав, кільки впало того чистого доходу на ті бідні сироти (їх нема то й доходу не треба...), то най кожний буде опокійний, бо все є в безпечних руках Йосифа! Почекайте ще кілька років, а побачите, яку велику суму дістануть бідні сироти із тої „гр.-кат. Ризниці“ і то з процентом, бо Йосиф — бізнесова голова! А хоч в тій „гр.-кат. Ризниці“ за кожду річ треба о много дорожше заплатити, як де інде, то кожний, особливо сьвященник, дуже радо там купують, бо знають, що се не йде в чужі „непевні“ руки, але в руки свого чоловіка — до каси Йосифа — на бідні сирітки! Лиш терпеливості! Хто терпен, той спасен! А в нас під тим зглядом настала від якогось часу горячка і всео кричить:

покажи deed-и, на кого то записано, здавай рахунок з грошей, і Бог знає що, так як би то все було їх, так як би і „Ризниця“ була їх! А до того не знати, чому і єпископа втягають до сего, та горляють, що він і на „Ризницю“ робить бізнес! Отже бачите, що ні!

Як так далі піде, то опісля будуть ще допоминати ся, аби єпископ здавав рахунок із катедратікум, з фонду дієцезіяльного і з різних диспенз, та будуть підозрівати, що кожде діло єпископа обчислене лиш на бізнес. І що парохії ділять і висьвячує і приймає батюшків — що те все є бізнес.

Отже, аби хто собі зле не думав, буду старати ся перейти то все за порядком.

1. Катедратікум або пятий процент. Зіхали ся були на перший конгрес відпоручники від всіх парохій і ухвалили платити 5-ий процент від всіх доходів парохіяльних на утриманє єпископа, його катедрі, секретаря, обслуги, а если в того що лишиться ся, се мало іти на семинар. І давали бідні парохії для бідного єпископа по 5, по 10, по 20, по 50 і по 100 доларів місячно, як хто міг. Хоч самі церкви мали повно довгів своїх, але давали! А если яка церков не могла тільки дати, як ухвалено, то діставала острє напінненє від секретаря. Хоч по якімсь часі завважали, що се катедратікум дає ся відчувати, так щож мали робити? — давали дальше. Хоч виділи, що сусідні латинські парохії, десять раз сильніші, давали катедратікум о много менше, то потішали себе гадкою: се-ж наш бідний владика, треба його спомагати! Отже який тут бізнес робить єпископ на катедратікум?

2. Фонд дієцезіяльний. Кожний сьвященник платить місячно 5 доларів на фонд повисшого імені. І догадувати ся можна, що сей фонд має служити яко підпора для незаможних а закорівших сьвящеників, або на поратунк для позіставших вдів та сиріт по сьвящениках. Але по 3-ох роках і доси ніхто не знає, на що той фонд служить і кільки його дотепер є. А по правді, се повинно обходити лиш сьвящеників, а коли вони вдоволені і не журять ся, хіба щоби лиш вислати 5 дол. місячно, то і митакж ніч против того не маємо. Відай сі гроші суть в безпечних руках. Отже чи може і тут робить єпископ бізнес?

3. Диспензи. Хочє хтось взяти сьлюб без оповідий, або оженити ся з близшою родиною, сьв. Церков, яко би за кару за переступленє її приписів, або за зроблену йому ласку, каже зложити за се якусь суму: від біднішого менше, а від богатшого більше. І сі гроші не сьміють іти до приватної кишені, борони Боже! Ні! Часть іде на утриманє канцелярії (так в старім краю), а тут у Айрішів з засади ідуть всі ті гроші на семинар або школи і т. д., — але на що в нас вони ідуть, сего вже ніхто не знає. Досить що суть в безпечних руках! Та чи і з сего мож вносити, що єпископ робить бізнес? Не знаю!

4. Поділ парохій. Жили собі люди в згоді як найліпше. Прийшов єпископ до Америки. Одні хотіли записати на него церков, а другі казали зачекати, аж побачуть, як дальше буде. А єпископ напирав записати. І так стало ся. А невдоволені заложили другу церкву. І одна церков платила катедратікум, а сьвященник 5 дол. на фонд дієцезіяльний, а друга на разі ні. Отже одній кривда діє ся! Але на що легіслатура? Внесе ся відповідний біл і всі церкви будуть рівні. І тоді замість одного катедратікум буде два, замість 5 дол. на фонд прийде 10 дол., замість одну церков посвятивати, єпис-

коп посвятиють дві. А все те для добра народа.

Спитаєте мене: а чому в Філадельфії, в себе дома, не зробить єпископ хоч кілька парохій, та чому тримає лиш одніського сьвященика, котрий є і секретарем єпископським і парохом філадельфійським і сотрудником і всім, чим лиш схочете. Чи може думаєте, що се робить ся із скупости? Зовсім ні! Хоч правда, що в самій Філадельфії здало би ся хотів зо 3 сьвященики і вони мали би роботи досить і було би чим оплатити, але єпископ лиц з великої любови до нашого народа того не робить! Якого тільки має сьвященика, висилає його зараз на плейзи ділити парохії, най бідні людонькове мають подостатком корму Божого, а в себе дома він вже зі своїм „вйокари“ дасть собі раду... І так не треба сему „вйокарому“ богато платити: сам титул єпископського секретаря варта більше, як гроші! І який тут бізнес? Очевидно жадний! Але лишім то все на боці та терпеливо очікуймо того часу, коли в „Душпастирі“ появить ся грубими буквами виписана сума, яку то наш владика, памятаючи на той обіт убожества, прибирав і призначив на семинар, сиротинець, школу а все то свого імені, за що слава про него буде переказувати ся з рода в род, амінь.

Н. Н.

Велике Всенародне Віче

відбуде ся

дня 12-го листопада 1911 (в неділю) в Arlington Hall, 19—23 St. Mark's Place (8-ма улица, між 2-d і 3-d Ave.) в Нью-Йорку,

в справі біжучих подій на америнанській Русі.

На дневнім порядку:

Справа церковно-народна,
Справа просьвітно-народна,
Справа Народних Домів,
Справа робітничих організацій,
Справа горожанства в Америці.

Віче се скликає Комітет, зложений з ньюорських, бруклінських, джерзисітських, ньюарських, йонкерських, і з подальшої околиці Русинів, тому запрашає ся всіх Родимців з тих міст і подальшої околиці до ласкавої як найчисленнішої участі.

Початок о годині 2-ій по пол.
КОМІТЕТ.

Перт Амбой, Н. Дж.

В неділю, дня 12-го падолиста с. р. відіграє Кругок драматичний в гали церковній, о год. 8-й вечером, веселу комедійку

ТАТО НА ЗАРУЧИНАХ

Додатново монольоґ, сьпіви і деклямації.

Режисер: п-ні Ю. Зволинська.

Дірігент хорів п. Іван Переговський.

Всіх місцевих і дооколичних Русинів запрошує

Комітет.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Трупа Руського Народного Театру відіграє представлєна

НА ЗАР СТОДОЛЯ

в суботу, дня 18-го падолиста с. р.

в Mercantile Hall, 849—51 Franklin Street, Philadelphia, Pa. 214

По представленю баль до 12. години.

Початок точно о год. 7-й вечером.

Запрошує ся всіх Русинів з Філадельфії і околиці.

На часі!

КУПУЙТЕ! ЧИТАЙТЕ!

Найбільшим скарбом для чоловіка — то добра нинина.

Лиш у нас дістанете найтанпші і дуже корисні книжки, котрі кождому годить ся перечитати, а то:

БІБЛІЙНА ІСТОРІЯ

СТАРОГО І НОВОГО ЗАВІТА.

Книжка та на 400 сторін друку, формат так великого як Євангеліє, з дуже багато образками, є потверджена краєвим Митрополитом і поручена дуже горячо до читаня кождому Русинови. Папір в книжці дуже сильний, оправлена в полотно з золотими виписками. Ціна її була \$3.00 а тепер 5 доларів.

Користайте з нагоди і замовляйте, зами на складі.

Друга книжка, за котрою дуже питали, а котра вже у нас, то:

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ-РУСИ

написана нашим Професором найвисшої школи Михайлом Грушевським. Книжка конечна для кождого, хто лише хоче дізнати ся: хто ми, чий сини, ким і за що закуті, ким і за що прогнані в студєну Канаду. Книжка має до 500 сторін друку, 300 історичних образків і мап, а коштує брошурована \$2.00, а гарно оправлена \$2.75.

Разом з тими цінними книжками не можемо поминути і книжки за нашого народного героя Мирослава Січинського, під заголовком:

ЯК СУДИЛИ М. СІЧИНСЬКОГО?

Щоби дати нагоду кождому і найбіднішому пізнати, хто був для нас Русинів Січинський, що він зробив і за що мурдують його в станиславівських арештах, ми знижуємо ціну і пускаємо Вам, Дорогі Родимці, сю книжку, котра перше коштувала \$1.35 оправлена, а \$1.00 брошурована; за оправлену \$1.00 а за брошуровану 75 центів.

Вкінці на часі є купити ще одну книжку, а іменно:

НА ВІЧНУ ПАМ'ЯТЬ
ТАРАСОВИ ШЕВЧЕНКОВИ.
за 50 центів.

СКОШЕНИЙ ЦВІТ.

Що та за цвіт? — се дівчина молода, гарна, добра і богата, що завдяки поганим людям змарніла і зівяла як цвітка. Се дуже гарне оповіданє, а коштує брош. 45 ц. оправ. 60 ц.

ПСИХОЛОГІЯ.
НАЧЕРК НАУКИ ПРО ЛЮДСЬКУ ДУШУ.

Сторін 208. Брош. 60 ц. Оправ. 80 ц. Книжка ся, то ключ до скарбниці всякого знаня.

ДОМАШНА КУХНЯ

або як варити і печи смачні а дешеві обіди.

Се оден з найпрактичніших підручників абсолютно конечний добрий господарни. Містить цінні поради, як опадно, смачно і здорово варити. Всіх обідів є 457. Книжка ся коштує лише 75 центів з почтою.

Уважайте добре! 457 обідів лише 75 ц.

СЛОВАР ЧУЖИХ СЛІВ.

12.000 слів чужого походження в українській мові, вираженях научних, бізнесових, і т. п.

Словар має 368 сторін а коштує \$1.50.

БЕЗ БОГА НА СВІТІ.

Дуже гарне оповіданє з образками 20 ц.

ПРОРОЧЕСЬКІ СЛОВА

СИНА БОЖОГО ІСУСА ХРИСТА.
80 сторін друку, 30 центів.

ІСТОРІЯ ОДНОГО СЕЛЯНИНА.

Історія з великої революції 1789 року; часть I, II, III, і IV. у 2 том. 1326 ст. Варто перечитати!

*** Коштує \$1.60. ***

Пишіть по наші безплатні каталоги книжок і музичних інструментів на вирашу адресу:

RUSKA KNYHARNIA

850 MAIN ST., WINNIPEG, CAN.

„SVOBODA“ (LIBERTY)

THE RUTHENIAN WEEKLY

Published every Thursday at
83 Grand St., Jersey City, N. J.Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor

83 Grand St., Jersey City, N. J.

K. KIRCZOW, manager

83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year.

The largest circulation throughout the
United States, Canada and Europe.
The only advertising medium. Rates
furnished on application.Entered as second-class matter March
30, 1911, at the Post Office at Jersey
City, N. J., under the Act of March 3,
1879.**„СВОБОДА“**часопис для руського народа в Америці
і орган „Р. Н. Союзу“, виходить що
тижня в четвер і коштує:

в Америці на 12 місяців \$2.00

до старою краю на 12 місяців ... \$2.50

в Америці на 6 місяців \$1.00

Оплатувати газету треба всегда з гори.

Адреса:

„SVOBODA“

83 Grand St., Jersey City, N. J.

Число телефону 498.

Початок кінця.

Стало ся!

Іх Преосвященство Кир С. Стефан Ортинський, перший руський єпископ в Америці, зрік ся покровительства нашої організації, зрецигнув з достоїнства почесного члена Р. Н. Союзу і перестав бути звичайним членом сего Товариства.

На першій стороні нашої часописи знайдуть читачі власноручну заяву нашого Владика, а в тій заяві — причини, які спонукали єпископа зривати всякі зносини з Р. Н. Союзом.

Зміст сеї заяви вимагає декілька коротких пояснень. І так: Орган Руського Народного Союзу „Свобода“ в останніх часах заняв проти руського єпископа не вороже — як каже Владика — але оборонне становище. Всім же предінь відомо, що єпископ від часу останньої клівлендської конвенції Р. Н. Союзу став свідомо підкопувати повагу сеї нашої організації і намагав ся підчинити її в цілості своєму авторитетови. Національний характер Р. Н. Союзу мав бути знесений, а замість того — ся одиоко доси народна організація мала прибрати марку вузко партійну, з напрямком клерикальним. Ся тенденція єпископа роздвоїла Р. Н. Союз на дві часті і нанесла велику шкоду національним інтересам нашого народу. Почало ся сильне негодування між членами нашої організації, а єпископ — замість нарід успокоїти, став його провокувати, називаючи людей „башибожуками“, „коршмарами“, „свинопасами“, „хрунями“ і т. п. Наш нарід з засади демократичний та свободолюбний, не міг дивити ся холодним оком на всякі єпископські практики і став протестувати публично проти свого Владика, який наміг ся знищити народну автономію. Доказом невдоволення народу з поведення і політики єпископа нехай будуть ті голоси людей і тисячленні статі, які друкують ся від якогось часу в нашій органі, а які вийшли безсумовно з кругів самого народу, а не з кругів джерзи-

сітських „гайдамаків“ — як се декому здаєт ся... Урядники Р. Н. Союзу і „Свободи“ сповняють тільки свій обов'язок. Нарід їх вибрав і вони мусять народови служити! Доки се урядники не знали гаразд загальної опії народу, доки руководили ся своєю власною, хоч може й некомпетентною гадкою — доти вони старали ся усею силою заключити з нашим Владикою тревалий мир і згоду. Якже прийшло річне засідання головних урядників Р. Н. Союзу, як стало ясно, що єпископ не хоче, чи не уміє додержати даних обітниць, як виявило ся, що князь нашої церкви не думає числити ся з голосом народу і наміряє зредукувати народні права до нуля, — тоді се урядники мусіли уступити зі своїми „мирами“ на задній план... За зміною програми нашої організації і за зміною напрямку „Свободи“ з клерикального на чисто демократичний — голосували всі урядники, навіть ті, котрі ще й доси стоять по стороні єпископа і оправдують до певної міри його політику... Нехай же бувший покровитель нашої організації не говорить, що „орган Русько-народного Союзу „Свобода“ в останніх часах заняв вороже становище проти руського єпископа“! Наше теперішнє становище, спричинене не ким иншим, а таки самим руським єпископом, є тільки оборонне, а подиктоване воно волею усього народу, який є одиоко компетентний рішати всі свої справи!

Щоби ми мали коли небудь виступати проти гр.-кат. церкви і священства — як говорять у своїй заяві єпископ — то се тільки простий наклеп, негідний князя церкви. Ми не можемо порозуміти, на якій підставі основує наш Владика свою інсинуацію. Чейже критиковане діяльності єпископа і деяких, відбивших ся від народу священників, не підпадає ще під анатему! Церква, а духовенство — то не все одно! Наша церква, а зглядно гр.-кат. віра, є добра, але не добрі деякі служителі сеї церкви... Ми всі знаємо, що конституція Злучених Держав є добра, але знаємо також, що деяких мужів, які стоять на сторожі сеї конституції, малюють не раз з осличими ухами на голові!... Проти нашої церкви і проти нашого священства, яке стоїть на сторожі сеї церкви і на сторожі народних інтересів, ми не виступаємо і не будемо виступати, але поборювати невластиві, протинародні поступки „генеральних вікаріїв“ латинських біскупів і „римо-католицьких парохів грецького обряду“ — будемо, бо мусимо, бо се наші обов'язки! Має наш єпископ свої права і обов'язки, маємо і ми і наш нарід свої права і обов'язки! Хто не з нами, той проти нас! Теперішній галицький митрополит, експ. Шептицький тримає з народом, то й нарід любить його і поважає; станиславівський єпископ Хомишин іде проти волі народу, то й нарід ненавидить його і проклинає! Не наша вина, що на єпископським престолі сидить крайній фанатик і гробокопатель свого рідного народу!

„Кожний зрозуміє — читаємо у заяві нашого Владика, — що оставати покровителем і членом товариства, яке несправедливо обкидає болотом свого члена, було би річею нерозумною“. Смілу критику погубної діяльності нашого єпископа називає він „болотом“. А чим же тоді будуть всі ті епітети, якими єпископ наділяє весь руський нарід і його духовних та світських провідників? Не станемо наводити тут усіх тих „культурних“ епітетів, бо вони знані нашим читачам з інших жерел, але

пригадаймо нашому Владиці деякі вислови з його місійної проповіді в Нью Йорку. Провідників нашого народу назвав він на тій проповіді „коршмарами“, „недоуками“, „форналіями“, „пастухами“, „безбожниками“, „гайдамаками“ і Бог там знає якими назвами, та зрівняв їх з „Зельманами“... Сказав також між иншим, що наш нарід не вартує більш нічого, лише: палка і „джель“ (кримінал)! — се для него одиоке культурне орудіє! Чи наш Владика думає, що такі вислови в його устах, звернені на адресу усього народу — се якісь дороговідні жемчуги (клепоти), а не „болото“?!

Чи наш нарід, поміщуючи в „Свободі“ свої скарги-жалі на свого духовного настоятеля, „обкидає його болотом несправедливо“ — сего ми не беремо ся рішати. Можливо, що „справедливим“ є тільки один наш Владика, а всі ті, що на него жалують ся, то самі „брехуни“... Нехай се осудять самі дописувателі і читачі нашої часописи, а ми тимчасом підемо даліше.

Єпископ каже, що оставати йому тепер в нашій товаристві було би „річею нерозумною“. Може наш Владика має рацію, що не хоче бути членом організації, яка складаєт ся з самих „хрунів“, і може справді було би для него „річею нерозумною“, стати під один ряд з „хрунями“ та називати ся пастирем сих „хрунів“... Але з другого боку, чи було би „річею розумною“, якби наш нарід, сеї „хруні“, не реагував на всі обиди єпископа та не застеріг ся якнебудь проти його політики? Пікава річ, чому наш єпископ не називав нас „хрунями“ тоді, коли ми — не знаючи його близше — робили його політику, і чому він уважав „річею розумною“ приймати нашу організацію під свій покров, та приймати від сеї організації почесне, а навіть звичайне членство?!

Отсе кілька слів вважали ми за потрібне подати до прилюдного відомого, щоби всі знали причину виступу Іх Преосвященства зі Союзу.

Нільна слів пояснення до статі „Чи то священник, чи провонатор?“

В 43-ім числі „Свободи“ подав „Робітник“ обширну статтю під повисшим заголовком, в якій виказує, що руки пп. Бучака і Поради можуть бути так само „певні“, як і руки о. Курилло. В однім лише місці автор троха невірно річ представив, та щоб пов. читачі „Свободи“ не були в блуді, я, яко найбільше компетентний в тій справі, додам пару слів, пояснюючих ошибочний висказ пов. автора. Пов. автор каже в своїй статі таке: „А чому о. Курилло не прийшов на віче дня 25. червня, яке відбуло ся в його місцевості?“, і т. д.

Я осмілюсь сказати, що се питає тут не на місці, бо я, як предсідатель сего віча, добре бачив, що о. Курилло мало не до самого кінця був на згаданім вічу, словом — витривав як герой аж до останку, чим навіть сам передомною хвалив ся. А було то так:

Раз якось забрав я аж в Пітсбург. Залагодивши свою орудку, та маючи ще де з 3 годині часу до трену, поїхав я на South Side до угорського священника о. Кізака, та на жаль не застав його дома, лише його кіперку. Аж ту де не взялась і о. Курилло Матронка. Думаю собі так: Бути у угорського, а не бути у „свого“ священника, якось не штімує, бо от, прискаржить Матронка, то о. шамбелян буде на мене глядіти за се кривим

оком (тепер він не то одио, але обома кривими глядіть на мене), а хто знає, може ще коли придасть ся: яку гір... хочу мовити — ліпшу фару випросити. От думаю собі, якось наші батьки говорили: Богови свідка....., тай пішов. Слово по слову, то о сім, то о тім, то о погоді, то о цвітах говоримо, от як звичайно на теми часу. Та бо й далі не стало вже о чім говорити, а мені тогди з лихом вирвало ся: „Малісьмо, кажу, віче красне в Рамеу“, а о. Курилло перебиває: „Знаю, навіть і у мене булисте на вічу“. — „Шюрі, кажу, чому би ні, ще й предсідую віча був“. — „Ну і щож доказалисте, чим ся похвалите — каже о. Курилло — а видите, каже, що я більшої штуки доказав, чим ви, бо я був до самого кінця!“ — На те я завважав: „Ну, справді, отче, що ви великої штуки доказали, бо я би того ніколи не потрафив. Я бим ся був спалив з сорому, під землю бувбим ся сховав!“ — На тім я попрощав о. Курилло і відійшов в свояси. Чому я так сказав о. Курилло, се хочу пояснити шановним читачам.

Вже з самого початку згаданого віча чути було негодування на о. Курилло (не знаю як тепер є, але факт, що такий був настрій в громаді з початку). Навіть деякі бесідники досить ярких слів уживали на адресу о. Курилло, але найкритичніша хвиля була, коли прийшло до вибору предсідателя комітету до збирання складок на фонд бл. п. о. Н. Стефановича. Один з бесідників предложив на предсідателя сего комітету о. М. Даниловича з Latrobe, Pa. О. Данилович, як вже відомо читачам, зрік ся сеї почеси з важних причин на користь місцевого пароха, о. Курилло. Та ту по його словах зайшла річ нечувана. З поверх 5 соток грудий присутних вічевиків роздає ся крик протесту. На галі повстав такий вереск, що годі було нарід утихомирити. Не знати, чи так з радости кричали, чи що, досить, що я не знав властиво, чого нарід хоче. Ледво не ледво удало ся мені нарід утихомирити. Тогди предсідатель віча, се ніби я, встає та каже: „Виджу поміж вами, дорогі брати і сестри, якесь маленьке непорозуміння, але маю в Бові надію, що се дасть ся легко „пофіксувати“. Я ставлю під голосованє двох кандидатів: о. Курилло і о. Даниловича. Хто є за тим, щоб о. Курилло був предсідателем сего комітету, нехай піднесе руку в гору!“ На салі гробова тишина. Оглядаю своїм бистрим оком зібраних вічевиків, та бачу на горі, на хорах, 4 руки в гору двигнені. Се були 4 вірні парохіянки, які о. шамбеляна сторону тримали. Я тогди потихоньки, щоб п. Гут, заст. предсідателя, не видів, сплюнув під стіл та подумав собі: З таким довірем народу не хотівбим бути ані 24 годин в тій парохії! — „А хто, кажу даліше, є за тим, щоб о. Данилович був предсідателем?“ Неначе діткнені током електричним, всі встали (навіть і ті 4 вірні парохіянки) і передімною повстав цілий ліс рук, — декотрі навіть по три, пек ти! по дві — хотів сказати — руки в гору підняли. І справа предсідательства скінчека.

Так само через голосованє відбував ся вибір секретаря та касієра і тут власне розвязка для сего „Священника“ з „Заоканської Руси“, який питає ся: „Хто Вас вибирав?“

Так, отченьку, вибирав їх нарід, а годі знов було нам удавати ся за Вашою апробатою аж до ньюйорських контрів!... Ви, здає ся, не мали тоді часу такими багательками, як фонд або памятник на гробі бл. п. о. Стефановича, займатися, бо Ви, відай, пересмотрювали папери по покійнім.

чи не лишив він якого гроша, та аж тепер, в останній хвили, прийшли до пересвідчення, що покійний не лишив жадного маєтку, і тому утворили Ви комітет No. 2. на ту саму ціль. Ну, се гаразд! бо віддай зберемо два рази тільки гроша на пам'ятник, як би був зібрав один комітет, бо що два се не один!

Варто би згадати про перші зв'язки того фонду імени бл. п. о. Н. Стефановича. Початок сего фонду даєть ся від славної „академії заупокійної“, яку влаштував о. шамбелян Курилло в Пітсбург, Па. Зваблений шумним адвертайзментом („академія“ се не щобудь!), приїхав і я на сцю академію. Продукували ся на сій академії і хористи і декламатори, та якось хори не могли мені ані руш заїмпонувати. Так все було нужденно випроваджене, що аж жаль було слухати і дивитись на муку тих бідних сьпіваків і сьпівачок, хоть красні голоси були у сопранів і альтів. По скінченій продукції вокальний (сьпівацький) з'явив ся на сцені в купецьким герочку з руками в кишенях о. шамбелян, та запросив всіх присутних лишити ся на мітінг в справі фонду бл. п. о. Н. Стефановича. Зачав розтягати сцю справу вздовж і поперек, та прийшов до того заключення, що гроші на сесю ціль вібрані, уложує ся в певні руки в Філадельфії. — „За председателя сего мітінгу покликую, каже о. Курилло, о. совітника Ващишина з McKeesport, Pa., а на секретарів: п. Гута-Кульчицького і...“ „еще когось, добре вже не тямлю, кого.“ „Хто є за тим, щоб о. совітник Ващишин був председателем сего мітінгу?“ — питає о. шамбелян. На галі тихо, ані чичирк. Я, з ласки о. шамбеляна посаджений на першій місці, хочачи ратувати честь свого собрата, бо виджу загальну мовчанку, підношу руку, думаючи, що хоть дехто піде моїм слідом. Ну і що? Думаєте, що хоть один здогадав ся пійти за мною і „подогрувати“ о. совітника? Де там! Думаю собі: От капустяні голови ті пітсбурчани! хоче о. шамбелян їм добре зробити, щоб вони, колишні парохіяни о. Стефановича, були славні на весь сьвіт, а вони на таких річах зовсім не розуміють ся. (Даруйте, панове пітсбурчани, я лем так потихоньки думав, того ніхто не чув). Збентежений о. шамбелян знов питає: хто є за тим, щоб о. совітник Ващишин і т. д. і т. д. Аж тут хтось з задку відзиває ся: „Та може бути!“ — „То одноголосно?“ — питає о. шамбелян. А той бетанга з задку мав ще стільки смілости, що сказав: „Так, одним голосом!“ І о. Ващишин вийшов на сцену, вибраний одним голосом, та так ми ся здавало в першій хвилі, що чогось став червоний як кармазин. Думаю, певно з сорому, що перед численною аудиторією виступає, може перший раз до того, — так якось і мені ніяково зробилось і я потупив очі в діл. Аж ось згодом, по перших його словах, підношу помаленько голову і аж дух в мене вступив. Ся червеність, яка, як мені здавало ся, била з його лица, не походила з лица, але з місця, зараз понизше борода...

Та думаєте, шановні читачі, що віче закінчило ся якимсь добрим успіхом? Де там! Не дали „гайдамахи“, та о. председатель чув ся змушений мітінг розв'язати. Ось так скінчили ся перші заходи щодо засновання фонду ім. бл. п. о. Н. Стефановича.

о. Василь С. Гривнак.

ДОПИСЬ.

3 New York, N. Y.

Знаємо, як радо тепер читає усякий нашу „Свободу“, бо в кождім числі найде щось цікавого, поучаючого, щось такого, що учить народ і показує йому де правда, а де злоба, де народолоубство а де бізнес. Згадати хотьби про „Криваве сьвято Воздвиження Чесного Хреста в Джерзі Сіті, Н. Дж.“, та про дописи з інших парохій, у котрих величає ся якогось „примірного“ душпастиря.

І нам прикро зробило ся, що наш парох, який рівнож є гарним оказом, і то з того „ліпшого“ гатунку, до сеї пори не удостоїв ся якось ніякої газетної похвали. Таж Нью Йорк, се перше місто в Америці, а руський парох з Нью Йорку чиж мав би бути послідним? Ніколи! Се такий пахучий ананас, що мало ще було вилізти на вершок вежі „Метрополітан“ і відтам через ерихонські труби розтрубити на весь сьвіт про його заслуги! Та ми з різних зглядів не в силі в сей одиноко гідний спосіб віддати йому честь, і тому ограничуємо ся на згадці про него після нашої змоги, то є в нашій часописи.

Отже до річи.

Кому з шановних читачів попало ся одно з послідних чисел прибічного органу руського греко-катол. пароха в Нью Йорку „Амегука Echo“, той вичитав там повідомлене, що на дни 19-го жовтня с. р. в ньюйорській руській парохії відбуде ся велике сьвято: пращальне торжество в старій церкві при 20-ій вулиці, а опісля в пару днів пізнійше посьвячене нової церкви при 7-ій вулиці.

На сї торжества о. Підгорецький запросив всі товариства і братства з Нью Йорку і околиці. Таке запрошенє дістало і Товариство „Просьвіта“ в Нью Йорку, та з відомих а оголошених в 41-ім числі „Свободи“ причин, відказало ся від всякої участі в тім сьвятї. Ся відмова подїлала на нашо-о. совітника наче червоне сукно на певного звїра; і о. Підгорецький порішив при першій нагоді пімстити ся.

Така нагода трафил ся зараз 15-го жовтня с. р. Член Тов. „Просьвіта“, Іван Пацьорко женив ся і на своє вінчанє запросив членів товариства „Просьвіта“. В означений день, по Службі Вожій, Товариство дійсно явил ся „еп согроге“, щоб звеличити таку важну хвилю в житю свого друга. О. Підгорецький, побачивши зне-навиджене Товариство, зібрав енергично увесь свій реторичний талант до купи і висипав орацію, якої зміст був менче-більше такий: члени Тов. „Просьвіта“, се суть падлюки о много гірші від „Гайдамаків“ і вони не вартають „вінчання з парадом“ (15 дол. за „параду“ о. Підгорецький задалегідь згорнув у свій карман). Щоб показати „падлюкам“ свою силу, він, себ-то о. Підгорецький, дасть за 15 доларів шлюб, але без „паради“, т. є. без процесії і сьвічок. Молодих се обурило і вони заявили, що зрікають ся церковного шлюбу і підуть взяти цивільне вінчанє в суді, а о. совітник нехай зверне їм гроші. Тим жаданєм вцілили вони в найслабше місце о. совітника. Він зачав торгувати ся і „спустив“ трохи з попередної кари, дозволяючи двом дружба і дружкам дати сьвічки. Вони однак заявили свою солідарність з „покараними“. Видячи рішучу поставу, та боячи ся стратити дальших 3 долари, о. Підгорецький змяк цілковито і позволив роздати усім сьвічки. Присутні однак відказали ся тепер від тої чести. Такий шлюб дає в нашій церкві

о. Підгорецький, називаючи нас при тім свиньми і злодіями. Так називає нас в церкві о. совітник, чоловік учений, що покінчив університет. Га, ми лиш прості хлопці, то вже мусимо хіба вірити словам ученого; та попри се однак годі нам повздержати ся від малого запитання: як називають того, що стоїть на чолі свиний, або такого, що проводить злодіям?...

Отже бачите, поважані читачі, що і ми, в Нью Йорку, маємо також свій „пукорок“, хоть про нього може і не всі знають, бо ніхто про се не пише до часописи. І ми удержуємо своїми грішми церкву і то на се тільки, аби у ній почути від нашого душпастиря назви: свині, злоді, а від нашого єпископа знова: худоба, хруні.

Так бачите отже, що і ми, Ньюйорчани, також не такі послідні...

А на остаток ще пару слів до нашого душпастиря. Отче, старий грішнику! Вамі вчинки „для добра народу“ вирости вже понад Вашу голову, і ще пару днів, а вони звалать ся до долу руїною і погребуть Вас живцем. Тому кайте ся, поки ще час, і бючи ся в груди, говоріть за нами:

Грішний же я, грішний
І вмерти не могу.
Як робив — то лихо
І людям і Богу.

Проклинають люди,
І не могу вмерти,
Во весь вік свій знав я
Тільки дерти, дерти.

Ой дер же я шкіру
З живого, з мертвого:
Чи богач, чи бідний —
Мені ніч до того!

Ще й навчив біскупа
Угнівської штуки:
Драць шкіру з людини,
Що лиш вдержать руки.

А за се ще звик я
Всїх свиньми звати....
Прости мені, Боже,
Як буду вмирати...

Учасники.

ПОШУКУВАННЯ.

Де є Григорій Стороска? Походить з Чистогорба, Галичина; пару місяців тому перебував в Лорез. Хто-б про него знав, прошу ласкаво написати до: Theo. Sudia, P. O. Box 95, Cross Fork, Pa.

Де є Олекса Сікора, літ 22. Хтоб про него що знав, зволить написати до: Гринько Бурчак, Slatington, Pa. або Семко Сенік, Slatedale, Pa., а дістане 5 дол. нагороди. 45-46

РУСЬКА КНИГАРНЯ

— МИХАЙЛА ЛИСЬКА —
312 E. 6th STREET. NEW YORK, N. Y.
Спродав молитвенники, книжки до читання, листи, картки на Рожд. Хр. і календарі.

ОГОЛОШЕНЄ.

Читайте і другим давайте читати. СУДІТЬ БО ОНО І ДЛЯ ВАС МАЄ ВАРТІСТЬ.

Чесний агент для робітників—емігранта має то саме значінє що добра робота. — Неправда? Таким власне є:

Найстарший і найбільший інтерес Славянсько-Руський в Америці який:

Пересилає гроші телеграфічно і потово до всіх частий сьвіта,

Продає шифарти на всі лінії до краю і з краю найтанише,

Полагає справу нотаріальні снопро і добре,

Уділяє рад в кождім напрямі дармо.

Істнує від трицять літ, а о зрості сьвідчить се що в протягу одного року вислав більше як 100.000 переказів грошевих і то лише телеграфічно на загальну суму около 30 мільонів Корон.

Русини! коли Вам за богато красних слів різних людей, які чигають лише на се, щоби Вас визискати і утїти, коли Вам за богато людей які предкладають мільонові кавці, чи таке иньше, щоби збудити Ваше довірє а забравши Вамі гроші могли ними робити маєтки, а в разї потреби збанкрутувати — прийдіть до мене. Я запевняю Вас що так чесно обслуговувати Вас буду як обслуговував сї сотки тисяч, які удавали ся до мене через цілі десятиліття, яких нині кривні, знакові, діти а навіть внуки удають ся до мене в пересвідченню що так добре і чесно як стара фірма Івана Немета ніхто не потрафить обслуговувати. Братя! через час істновання мого інтересу бачив я як упали сотні банків більших і менших, як тисячі людей оставало без цента, а я все остерігав, просив, напминав, ті для яких мої слова позістали словами вопіючого на пустини жалували нераз, але за пізно.

Братя! пересилає гроші — я Вам перешлю скоро.

Купуєте шифкарту — танише хочби о цента ніхто Вам не спродасть.

Маєте яке горе, скаргу, процес чи иньші справи — удайте ся до мене, бо і хтож ліпше в таних випадках поради-ти чи полагодити може як не Іван Немаєт б, заступник ц. и. конзуля?

Хочете які центи відложити на лиху годину — я Вам вложу до штатних банків чи перешлю до старокрєвних щадниць в яких Вамі тяжко запрацьовані гроші долежать дня в якім схочете вибрати їх.

Братя! нехай мої слова не будуть словами ниненими на вітер, переконайте ся, розпитуйте тих що мене знають, тих що удають ся до мене, пишть до мене самі, заохочуйте других до сего, а сподіваю ся, що приятелями станемо скоро, на так довго як я інтерес провадити а Ви в Америці будете.

З поважанєм

Іван Немаєт, б. заступник конзуля
457 Вашингтон стріт Нью Йорк.

Чи маєте мої папери і конверти? Є-сли ні так пишть по адресі.

5 доларів денно

можете легко заробити, працюючи 2 до 4 годин денно, яко наш агент. Хто хоче працювати, зай вараз зголосить ся ластово (з долученєм 2 цент. марка на відповідь) до:
EUROPEAN COMMERCIAL CO.
25 E. 14 Str. New York, N. Y.

Позір Братя!

Дня 12-го падолиста с. р. довершить наш Найдорожший Архипастир Іх Пресьвященство Кир С. С. Ортинський посьвяченя угольного каменя під нашу нову прегарну церкву

в YOUNGSTOWN, OHIO.

В тій урочистості возмуть участь всі місцеві і до-околичні сьвященники, як також Братства і Сподки руські, словенські, польські і хорватські.

Того самого дня вечером о 7-ій годині відиграє тутешна молодіж шугу „ІПКО ОБАТ“, получену з відповідними сьпівами і декламаціями.

Всїх дооколичних Славян запрошує сердечно

КОМІТЕТ.

E215.

ПРИЄДНУЙТЕ ЧЛЕНІВ ДО Р. НАР.
СОЮЗА!

Голоси люду

в справах церковних і парохіальних.

6.

Woonsocket, R. I.

В теперішню пору майже в кожнім числі нашої часописи можна подбати дописи про наші парохіальні справи. Видно, Джерзисітчані були „щасливі на початок”. А такі відносини, як в Джерзі Сіті, панують майже в кожній нашій громаді. Знаємо се з досвіду. У нашім Вунсокет є та сама халепа, точка в точку подібнісенька до Джерзисітської. Лиш та одна ріжниця, що у нас ніхто не має відваги взяти за перо і розповісти про все ширшому загалоу.

Ви бачили нераз гарне, червоне яблуко? На око воно так аж манить своєю свіжою красою і барвою. А розкрийте його — все нутро хробачливе, гниле. Ось образ наших церковних відносин. І у нас до недавнього часу на око — бо ніхто не мав відваги забрати слово — виглядало усе дуже спокійно і гарно. У нутрі-ж гниль і погань. Але пічнем оповідати від початку.

Як майже в кожній руській парохії в Америці, так само і у нас точила ся завзята борба поміж народом і кацапами. По численних невгодах, біятиках і арештованих лишено кацапам Менвіль, а Русини перебрали ся до Вунсокет, Р. Ай. Винятю галю на богослуження за 15 дол. місячно і в тій галі майже 2 роки відправляли ся богослуження. Доїздили від часу до часу різні священники, яким плачено по 20 до 25 доларів за одну Сл. Божу. Народ радо поносив всі копші, та при тім щадив і складав цент до цента; аж нарешті, по більше як 2-ох роках, допозичивши ще гроший, куплено дім і перероблено його на церкву.

Народ став просити єпископа о сталого священника. І дійсно, в недовзі єпископ прислав о. Мих. Струмінського. І сейчас з його приходом почала ся криня. Бо і якже інакше могло бути з тим народом, та який складають ся самі „простаки, формалі, муді, худоба від гралів, і т. п.” як звик нас називати „поученому” наш душпастир. Але і се не було-б ще таким страшним лихом, бо-ж ми, самі хлопці, вже від малку звикли до подібного трактування; а чи визивав нас панський економ, чи такі наш священник — на нашій шкірі наслідки лишали ся однакові.

Се був власне час, коли по приході єпископа, С. С. Ортинського, „Свобода” заєдно накликала, аби народ записував церковні маєтки в трост Владичі. Крім сего сам єпископ оголосив друком окремі „Статуту для гр.-кат. церкви в Америці” і ті статуту, „умітно” розтолковані нашим священником, до краю затемнили наш розум. Скликано мітинг і ухвалено прийняти єпископа як одного з тростісів нашої церкви. Ту справу віддано в руки о. Струмінському і прощено його, щоб з лосром виробив відповідні папери. Бо і до когось ми мали удати ся, кого наділили своїм довірем, як не нашого душпастиря? Ми полагали на його священничу честь, на його святій обовязок перед Господом, служити правді, поступати нісиль справедливости. Та й тоді ми мали ще довіре до наших священників.

Так щож стало ся? Приходить наш „дід”. І ми параз бачимо, що не наша корпорация є власителем нашої церкви, не суть власителами вибрані нами тростіс і поміж ними і єпископ, але що одним власителем нашої церкви є сам єпископ Ортинський в одній особі.

Народ мовби облив хто кипятком. Посипали ся проклони і негодованя, передовсім під адресою нашого священника, а опісля і єпископа. Бо чия могла бути інакше? Чи у душі народа, який з таким важким муравельним трудом збирав цент до цента, якому так гірко приходило розстатися о пожичку, і який опісля наче дитина радів довершеним ділом, могло що иншого зродити ся, як лиш біль, розпука, а потім і ненависть до тих, що його так болучо ошукали? І розпука народу не мала границь, коли він дізнав ся, що ся частина його живого тіла, ся його гордість і слава, — власна його церков, не є вже його, а лиш когось иншого; когось такого, що про що не старав ся, що не будувал її не то щоб своїми нервами і

здоровлем, але навіть і пів центом не причинив ся до її здвигнення.

Народ загудів наче пчолі. Сейчас скликано парохіальний мітинг, на яким рішучо і різко заперестовано проти сего насильства, безличної грабiji народного майна. Священник певно бувби з’ігнорував народну волю, як се стало ся пр. в Джерзі Сіті, але на наше щастє, прийшла нам в поміч нова халепа: треба було заплатити в банку 1.500 доларів. Під напором тої обставини наші „батьки і опікуні” згодили ся перенести народне майно на корпорацию, тим більше, що і наше стейтове право того вимагає. Виготовлено отже новий „дід” і післано єпископови до підпису. Річ природна, що справу переводили лосри, та молода і бідна парохія мусіла за се грубо заплатити.

Тимчасом наш священник, лютій, що в церковній корпорации не вибрано його ані председателем, ані, що головніше, касіером, лиш тільки контрольором, став валити свою власну роботу: голосити, щоб ся корпорация є до нічого. І наробила ся така халепа, такі роздори, що на барки парохії звалила ся ціла купа довгів, а о. Струмінський не дістав своєї пенсії щось за чотири місяці і в наслідок того одного гарного поранку пропав з парохії, не повідомивши нікого ні словечком про свій відїзд.

Парохія, полишена своїм власним силам, притиснена довгами, розбита і здеморалізована, двигала щось 9 місяців важкий хрест божий. Писано сотки листів, прощено і заклинано, благано і молено нашого єпископа, щоб зглянув ся над розпучливим положенням парохії, та дарма. Криваві сльози і плач парохіян не зворушили серця нашого єпископа, С. С. Ортинського. Нарешті післано депутацию до Джерзі Сіті, де власне тоді єпископ посвячував тоту церкву, в котрій нині розбивають його підлизні, ним самим посвячені замки; єпископ збув депутацию обітницею, що пішло до Вунсокет священника. На сповнене сеї обітници прийшла ся ждати щось з 4 місяці. Та і то може ще довше прийшло-б ся нам було ждати на священника, колиб був спокій в Бостоні. А позаяк там виїшла була рівнож халепа в парохії, то сему наша громада і завдячує, що до ньої прибув о. Довгович.

О. Довгович сейчас з самого початку заявив, що тільки він, а не хто инший має бути председателем в парохії. Йому відказали, що в парохії є вже вибраний председатель і тому то се бажане о. Довговича не мож сповнити. О. Довгович рішучо однак впер ся, і народ, стероризований, вволив нарешті його волю. Пару місяців о. Довгович газдував самовладно в парохії. І підчас його побуту в парохії виглядало, що се його газдуванє є дійсно корисне для громади. Аж доперва тоді, коли він, подібно як його попередник, без причини і без повідомлення, покинув громаду, показало ся, що догаздував для парохії 1.400 дол. довгу; довг сей тяжить тепер на громаді за такі річи, як зовсім непотрібне світло, якусь роботу в парохії, що з ньої тільки хісна було, що кіт наплакав, і т. д.

Справа зі зверненням церковного маєтку корпорации тягнула ся, і все ще не була полагоджена. Єпископ ніяк не спішив ся, а о. Довгович на мітингах все викручував єпископа. Не стало вже і другого священника в парохії, а справа нашого церковного маєтку була все ще не полагоджена.

На місце о. Довговича з’явив ся у нас о. Турула. В перший день його приїзду, народ сейчас заявив йому рішучо, що лиш під тим усливем настане в громаді спокій, коли єпископ Ортинський зверне народови його добро. О. Турулу прощено, щоб представив се єпископови.

І ми тепер ждемо, як остаточно поступить з нами наш єпископ. Дуже хотілоб ся нам звернути ся на иншу дорогу і кликати чужих, щоб справедливо зробили суд між владикою і його народом. Не хотілоб ся нам стягати таку нечесть і сором на наш народ. Але дарма: коли єпископ і тепер з’ігнорує наші слушні домаганя і не зверне нам наше забране майно, то і наш терпєць вже урвав ся. Настане суд. По чий стороні лишнь ся нечесть — не пророкуємо; знаємо лиш певно, що не по нашій.

Парохіяни.

7.

Pittsburg, Pa.

Голос народа, се голос Божий, каже народна приповідка. Однак таке лиш у приповідці, бо на ділі, голос народа — се голос вопіючого на пустини. Ми читаємо „Голоси люду” в „Свободі”, читаємо їх по других часописах і бачимо, що весь наш нарід по цілій Америці домагає ся своїх прав, домагає ся правди, а не годед її роздобути. Хто сему винен?

Заки на се питає відповімо, хочемо Вам, дорогі читачі, предложити нашу справу: що нас болить, що нам долягає, о що нам розходить ся.

Ось послушайте: Через п’ятнацять літ мали ми за пароха незабутньої пам. о. Николая Стефановича, одного з найпримірніших і найкрасних священників, яких коли небудь мала Америка. Під його проводом ми з’організували ся в найбільшу парохію, від його проводом ми були приміром другим парохіям так під зглядом церковним як і під зглядом національним. Всіх очі були звернені на Пітсбург; наша парохія вела провід в житю просвітнім, в збиранню складок на старий край і т. д. Однак зі смертю о. Н. Стефановича змінили ся часи до непізнання. З його смертю загинула добра слава нашої парохії, наставили часи роздору, непорозуміння, сварні, ба навіть судовий процес.

Змилосердив ся над нами владика Ортинський і дав нам тимчасово на місце нашого небіщика пароха о. К. Курилло. Ми раді йому були, віднесли ся до него з довірем, так як ми відносили ся до небіщика Стефановича, а в заплату за се постигла нас велика кривда.

О. Курилло, прийшовши до нас, відразу зачав укладати великі пліни: що то він для нас зробить, як то він покермує нами, кілька він нам принесе добра. Одно нам не зовсім припало до серця, а іменно, коли о. Курилло заявив, що він поведе нас еще ліпше як небіщик Стефанович. Ну, але ми подумали собі: будемо бачити.

І не довго взяло часу, як ми на ділі побачили, хто то є той о. Курилло. Як за часів о. Стефановича всі ішли разом, як змаганєм небіщика було удержати в парохії єдність, так тепер о. Курилло зачав нас ділити, зачав творити партії і партійки, зачав цькувати одних на друтих, щоби тим легше міг оперти ся волю народа і ловити рибу в мутній воді.

Ми тут залви́мо, що сю допись пишемо не зі злоби, не з пимстї, але з жалю, що таке тепер у нас діє ся проти нашої волі. Ми хочемо спокою, ладу, хочемо зберечи права парохіян, хочемо, щоби наша парохія цвила і розвивала ся так, як се було за небіщика Стефановича. Тим часом людина, котра повинна дбати о єдність і згоду, сама сіє незгоду, туманить та баламутить людей, доводить їх до роздору, до страти часу і гроша, а на чию користь? — запитаємо ся.

О. Курилло за час свого побуту в Пітсбургу показав, що він не доріє до того, аби умів повести таку парохію як Пітсбург; показав, що не уміє обходити ся з людьми; що не уміє, чи не хоче, ушанувати права парохіян. Забачалося йому якихсь „кленчаків”, якихсь крісел, якихсь дальматик. Забачалося йому того, отже і мусить бути. Він тут паном, а куратори мають мовчати. Але куратори не змовчали, вони сказали, що того всього не треба. О. Курилло знав, що тоді зробити. Він мав свою партію, і проти волі кураторів купив, що хотів. Люди до кураторів: нащо ви купуєте ті непотрібні річи, таж ми еще маємо довг на церкві, треба панувати гріш церковний! Куратори кажуть, що вони противили ся сему, але о. Курилло на них не зважає. Порішено скликати парохіальний мітинг. Люди побачили, що о. Курилло не надає ся на пітсбурську парохію. Вони казали: „Курилло є тимчасовий, а таке виправляє; щож би то було, як би він тут був сталим парохом?” На мітинг парохіальний мало ся усунути о. Курилло, і мало вибрати ся сталого пароха. Як той мітинг вишав, Вам може звісно. Поліція, прикликана о. Куриллом, розігнала людей. Справа пішла до суду.

Зачали ся роздори, сварні, наріканя, обмови. Парохіяни стремлять до того, щоб закінчити ту борбу, щоб привернути лад і порядок і єдність поміж людьми. О. Курилло, зібравши коло себе кількох людей, ругає собі з народа і хоче на

своїм поставити. Скликано розправу до суду. О. Курилло бачить, що його справа нечиста, далій годити ся. Каже до людей: „Присягайте, що ви мене не вибрали своїм парохом!” Люди присягають. Він каже: „Ну, не йдїть до суду, я уступлю з парохії”. Люди зажадали його резигнації в суді. О. Курилло сховав хвіст під себе і каже, що резигнувати не буде. Чисте пекло!

Що тут робити? Хіба що треба повести справу до самого краю, а на облудні слова о. Курилло зважати не можна, бо кожний бачить, що він негідно народом крутить.

Ми не призначені до процесів судових, ми за бідні оплачувати адвокатів, ми би волїли дати ті гроші на яку народну ціль, одгак ми не можемо на се позволити, щоби такий Курилло кпив собі з нас, щоби кпив собі з наших прав та водив нас за нісі!

Справа в суді їде даліше. Чи вийде вона на славу нашої гр.-кат. церкви? Піп Курилло знає дуже добре, що між нами місця йому нема. Він знає, що парохом тут він не вістане, він бачить, що нарід є проти него, навіть ті його прихильники кожної хвилі відступлять від него, бож і вони мають серце, і вони належать до народа, а діє ся кривда цілому народови. Вони самі бачуть, що у попа вони нічим, лиш його наймитами, а тут в Америці всі однакові — наймитів ту нема!

Отже пощо того крутіїства, пощо тої облуди? Чи на славу Божу? Не почуємо проповіді, лиш лайку та напасти. Чи на се удержуємо церков, щоб розсіднувати ся? щоб сварити ся? щоби проклинати ся та процесувати ся? Нарід не хоче Курилло, він і так лиш тимчасовий, пощо йому тут пхати ся?

Чи се така робота єпископа, щоби піддержувати роздор по парохіях? Коли ми були потрібні єпископови, він був до нас ласкавий і готов був для нас всьо зробити; а коли ми вже йому непотрібні, він коннув нас і не ласкавий навіть відписати на наші многі письма і устні просьби.

О що тут властиво їде? Чи напосів ся єпископ і його каноніки відібрати від народа всякі права що до маєтку церковного? Нехай єпископ і його попівство памятають о тім, що сего ніколи не докажуть! Наш нарід ніколи на се не пристане! Чим більше будете перти проти народа, тим більше народ виступить проти вас. Будьте переконані, що наш нарід ваїшї нахабности ніколи не піддасть ся! Ужнете проти нас сили, то уважайте, що бавите ся з огнем. Може остаточно доберете ся сего, що дістанете церкви, але памятайте, що то будуть пусті церкви, без народа, бо нарід ви розженете.

До чого отже доведе умір і крутарство о. Курилло? Чи не ліпше було по доброму і зі славою відійти від нас? Ні, о. Курилло хоче і вже довів до того, що імя його є клятвою на устах його парохіян.

Оттак то будєє ся славу Божу в Пітсбургу. Парохіяни.

Перебралась мірка.

II.

В 43-ім числі „Свободи” далисьмо загальний начерк сумної історії і стану нашої церкви в Америці і прийшлисьмо до того переконання, що всемо тому винен наш руський владика С. С. Ортинський. Днесь, коли і в краю в станиславівській дієцезії запанували також сумні відносини, коли єпископ Хомишин показав ся крайнім сатраном не тільки для свого духовенства, але і для народу, ми видимо, що ті оба владика, як Хомишин так і Ортинський, неначе змовили ся, щоби ділати все противно, як навчає віра Христова; видимо, що так як тут, так і там за морем вже перебралась мірка!

Еп. Хомишин довів до того в своїй диявольській злобі, що священник в розпучі кидаєє на него з ножем, щоби вже раз кінець зробити тій підлій і шкідливій злобі, як для церкви так для цілого народу. Той звір в єпископській мітрі сплюгавив родинне життя священників, сплюгавив, що-

би висвячували ся в безженнім стані, називає жінки „сплювачками“, вніс жеби сьвященство недовіре, управляє шпіонажу на велику скалю, так що тільки доносчики мають у него значіне, а горе тому, хто відважив би ся сказати йому правду в очи! Розділив нарід — заложив нову партію — зневажає всіх щирих робітників і проводирів, наказує читати патріотичні газети, вірить в анонімні листи, і вистарчить, щоби хтось зі злосги написав лист без ніякого підпису на якого сьвященника, щоби він без доходження тяжко його покарав. До таких нещасливих жертв єпископської злоби послідніми часами належав о. Павло Камінський, котрий по мимо того, що вже 16 літ був сьвященником і вже давно належала ся йому парохія, через анонімний лист був переслідуваний безпощадно через єп. Хомишина, так що ані слези ані просьби найсердечніші не були в силі зворушити тверде єпископське серце. І до чого дійшло — батько, видячи, що він разом з дітьми наражений на голодову смерть, видячи переслідуванє невинних, видячи, що то не єпископ, апостол правди, але лжи, що то чоловік без виrozumіня і серця, — кидаєсь з ножом, щоб його забити, а коли єпископа захоронили другі сьвященники, вбиває в себе ніж і полила ся невинна кров в палаті єпископській яко доказ злоби, ненависти і пімсти того, котрий мав би бути вполоченою любовию і лагідністю!

А у нас в Америці, по приході єп. Ортинського діє ся ліпше? Ні і ще раз ні! Если діють ся такі річі тепер, коли єп. не має власти, а єсть лише вікарем Генеральним, то що діяло би ся тогди, коли би він мав абсолютну власть? Придивім ся ближше на ті подвиги, о котрих знає ма ла дитина, а може отворять ся очи незрячим, тим, котрі суть тепер єще сліпим орудієм в руках нашого владика.

Єпископ прийшов до Америки, щоби лад завести на поли церковнім, бути проводиром на поли народнім, просьвітнім і економічним — а тим часом показує ся, що не тільки не поступилисьмо наперед на жаднім поли, але єще єпископ старає ся знищити тоє, що було зроблено перед тим. Замість пізнати відносини в кожній громаді церковній, замість переконати ся, в чім лежить зло і тоє зло усунути, він перше дбав тільки о запис церков, о катедратікум і понад тоє нічо більше не видів і записану на себе церков називав Христовою, а незаписану — діявольською! Йому не ходило о тоє, що неодна церков задовжена, не питає ся, чи люди суть в силі той довг виплатити, не ходило о тоє, що через запис парохія поділять ся на дві або на три часті, а тільки старав ся довести свій плян до кінця. Зачав самовільно переносити сьвященників против волі народу, хотая на мітінгу духовнім в Нью Йорку кляв ся, що народова дасть автономію, а коли фамілійний сьвященник просив ласки, щоби його не кривдив і не переносив на гіршу парохію без причини, то той слуга Божий міг так як Хомишин сказати: „А то сьмішно, що ви говорите, що маєте жінку і діти. Як ви сьмієте таке говорити своєму владіці? А щож мене обходять ваша жінка і діти?“ До него вистарчить написати анонімний лист, щоби він так само як Хомишин мстив ся, карав і суспендував без найменшої причини. Тому то обильно сипали ся суспенди: з початку на сьвященників угорських, а потому на галицьких, так що не одного хапалась розпука — як покійний Гумецкий через єпископа Ор

тинського мусів покинути гр.-кат. віру, а потому а розпуки жите скінчив! Угорських сьвященників не умів за тримати при собі, так, що цілий сьвіт задивував ся і чужі люди сьміяли ся, що єпископ потрафить так тої самої віри сьвященників ділати.

Нині на поли церковнім не можемо знайти ані одного факту, котрий би був додатний з діяльності єп. Орт. Висвяченє Деліаніса, котрого всі єпископи айриські відкинули від себе (а висвяченє його обурило всіх як тут так і в старім краю), приняте бувших дяків до звязи гр.-кат. клиру, креованє малих парохій, процес, пролив крови — чей не можемо назвати додатною роботою єпископа! Перехід на православіє поверх 25.000 вірних, повстанє многих парохій православних, купленє катедри за народний гріш, доми і лоти на семінар, і те все записане на себе, не належить цілком до додатної сторони в діяльності єпископа! Одним словом, грубо промахнув ся о. Камінський, заслужений парох з Minersville, Pa., коли написав, що єпископ через свою працю представляє ся нам яко велит, котрому ніхто не дорівнає!

На поли народнім бачимо саму кириню! Во замість той нарід гуртувати коло себе, замість бути сторожем добра народного, він все розділяє і нищить. Від самого початку виступає ворожо против „Соединенія“ і „Общества“, членів одної і другої організації зневажає! Р. Н. Союз, котрий приймив його яко найвишого достойника, котрий і до краю посилав йому привітну телеграму з нагоди іменованя його в єпископа на Америку, вручає йому грамоту, робить його покровителем — і той „Союз“ не довго тішив ся єпископською ласкою! Коли не удало ся загорнути цілий „Союз“ в свої руки, тож треба той „Союз“ розбити! Не досить того, що через него повстав новий „Союз“, він закладає єще третю організацію, якусь „Християнську Любів“, а скорше назвати би можна „нехристиянську ненависть“, щоби тільки пошкодити тому зненавидженному „Союзови“, змести з лица землі кільканадцятьлітню працю щирих патріотів! Многі дивують ся, що єще до тепер імя такого єпископа фігурує в „Свободі“ на першім місці яко покровителя „Союза“, коли після статутів член, що против добра організації виступає, не може бути навіть членом, а не то таким високим достойником, яким єсть покровитель! Хіба той параграф добрий тільки для хлопа?

Чи інакше робить Хомишин в краю? Називанє людей шизматиками, хамами, скотиною, або хрунями — чей також не можна назвати додатною роботою на поли народнім! Чи може зневажуванє людей в своїх органах як „Заокеанський Русь“, або в „Душпастири“ причиняє ся до піднесеня справи народної? Ні і єще раз ні! Нарід того дальше терпіти не може!

А що до поля просьвітного і економічного, то аж встид писати! Зібрали ся делегати на збори просьвітні, нароблено багато шуму, пущено кілька банок з мила під ніс кождому, вибрано єпископа председателем, видурено від братств гроші на вигравку — і на тім конєць! Чи треба більше? Чи не досить?

А який дух запанував між сьвященством? Так само як в станиць вівській дієзії. Зникло тоє довіре, яке перше було межі сьвященниками, один другому не вірить, заложено якісь „колісця місії“, щоби через них інформовано єпископа про кождого сьвященника, а горе тому, котрий би отверто висказав свою

гадку, або відважив ся вказати на тоє зло, яке усюди ширить ся! Такого сьвященника або переносить ся на иншу парохію, або каже ся йому забирати до краю — як невинно потерпів примірний сьвященник о. Хомяк, котрого нарід любив і котрий за короткий час більше зробив в своїй парохії, як всі шамбелини, декани і совітники на купу!

І до чого то дійде? Чи може такий стан дальше тревати? Як так мало би дальше бути, то певно, що нарід стратить довіре до сьвященства, впаде в розпуку, а тогди не буде відповідати за свої діла. Хто сіє вітер, той збрав бурю. Так і єпископ з своїми дорадниками буде збирати плоди своєї шкідливої праці між руським народом в Америці, бо мірка вже перевершилась!

Один в многих.

„Страйк“ в Нью Йорку.

Декому з читачів прийде мабуть на гадку, що се знов вибух якийсь страйк робітників. Однак сей „Страйк“ про який на сім місці хочу сказати, не був того рода страйком, котрий мав на цілі якусь економічну перемену, але се було аматорське представленє штуки з життя хліборобів в Галичині під заг. „Страйк“. Уладженє воно було заходом членів Братства сьв. Андрея, відділ 66 Р. Н. Союзу, дня 22-го жовтня с. р. в Чеській Соколовні під ч. 525 E. 72 Str., в горішній часті міста Нью Йорку.

Сьміло можна сказати, що се представленє було для Русинів, проживаючих в горі міста — ранною зорею, бо се була перша вистава, яку українська громада бачила в тій часті міста. Сам вибір штуки заслугує на признанє, бо зміст її є вельми агітаційним оружєм супроти всяких москвофільських перевертнів, котрі якраз мають свій осередок в горішній часті Нью Йорку, живучи всумені з нашими людьми. Вистава сеї штуки приносить подвійну користь, бо з одної сторони з'ображує перед очима тутешніх заточенців положенє наших хліборобів в старім краю, де всякі павки шляхоцькі і старостинські побережники, як коршмар, економ і жандарм закидують свої сіти по селах, щоб лиш знищити заходи тих людей, котрі стремлять до визволу селян з шляхоцького ярма і з жидівських кіг-

тів. З другої ж сторони ся штука поучує, що просьвітою і солідарністю можна позбутись всяких дериськірів і баламутників, та здобути собі кращу долю.

Злишно було би розписувати ся тут про подрібний зміст сеї штуки, бо вона є уже доволі знана ширшому загалови. Належить однак піднести заслуги тих людей, котрі зрозуміли потребу уладженя представлення в тій часті міста і віддали свою безінтересовну працю для добра загалу, як і згаданого Братства.

Само представленє було заповідженє на 3-ту годину пополудни, однак задля певних, незалежних від аранжерів представлення перепон, воно розпочалося доперва з год. 5-їй. Плястем, що через цілий той, нетерпеливо вижданий час, пригравала знаменита оркестра п. Смоленського прегарні руські композиції.

Відогранє сеї штуки випало як найліпше. Як мужеські так і жіночі ролі спочивали в руках аматорів, котрі зуміли віддати їх у властивім світлі, приковуючи слухачів до живої акції, яка велась між селянами-читальниками, коршмаром, його наймитом, жандармом, економом і реєнтим-москвофілом. Беручи під оцінку гру поодиноких аматорів, то найліпше віддані були слідуєчі ролі: Мошкар-коршмаря, котру відіграв п. П. Зятик, викликаючи гучні сьміхи своїми вдачними рухами; роля Івана, жидівського попиача, котру відіграв п. І. Бугера цілком поправно; ролі економа і Семена, академіка, відіграв п. П. Вільховий з повним зрозумінєм, мимо трудностей, що обі ролі суть відмінного характеру; роля жандарма, сего постраху наших сіл, була відіграна п. І. Гішовським зовсім добре; ролю реєнтного віддав п. В. Гіют без найменшого закиду. Неменше добре випали другі поменші ролі, як Василя (відіграв п. І. Гарап), Николи (від. п. С. Корінь), Матія (від. п. П. Філь). На похвалу заслугують два молоді школяри: Павлуно (К. Вирескля) і Юрко (п. М. Пиртко), позаяк своєю живою грою незвичайно подобались усім присутнім. Жіночі ролі у тій штуці суть невеликі, однак гарно відіграли їх п-і А. Соболевська (Василиха), п. З. Дичко (Настуня) і п. М. Пиртко (подруга Настуні).

Гарно також відспівано кілька пісень під дрігментурою ньюйорського дякоучителя п. Климкова.

Із усього було видно, що режисер п. І. Бугера як і самі аматори доложили немало праці, щоб се перше представленє вийшло як найкраще. І дійсно, належить ся їм за се велике признанє, бо своєю широю працею принесли Братству сьв. Андрея честь і славу.

Гість.

Телефон 1823 Орчард.

Одиноний Русьно-Славянський

БАНК

А. ГРОХОВСЬКИЙ і Ко.

Істнує від 1880 р.

в НЬО ЙОРКУ: III—115 E. 7th St.

в БРУКЛІНІ: Cor. Grand St. & Bedford Ave.

Найнижші ціни — найвисше обезпеченє.

Наш власний дім.

\$100.000 00! Читайте уважно! \$100.000.00 вложив наш банк в державну касу на обезпеченє наших чинностей.

В нашім банку дістанете по найдешевшій ціні:

ШИФКАРТИ всіх корабельних товариств, ЖЕЛІЗНИЧІ БІЛЕТИ до всіх міст Злучених Держав і Канади.

ПЕРЕСИЛАЄМО І МІНЯЄМО ГРОШІ всіх країв після докладного біржевого курсу. ПРАВНИЧИЙ ВІДДІЛ БАНКУ видажує різного рода повновластї, акти купна і продажі, старостинські та речинцеві пашпорти і службові книжочки.

ЩАДНИЧИЙ ВІДДІЛ нашого банку приймає вкладки від одного долара і платить від тих вкладов 4 процент. Вкладки можете привносити особисто або присилати письменно монї-ордером або готівкою в реєстрованім листі. Про вкладки, складані в нашім банку, і про особи,кладаючі їх, заховує ся тайна. ЖІНКИ І ДІТИ можуть держати свої ошадности в нашім банку і можуть винимати їх без мужів, родичів або опікунів.

Найнижші ціни — найвисша гарантія: \$100.000.00.

Приходіть або пишіть, а відповідь дістанете відвотною почтою.

РУСЬКО-СЛАВЯНСЬКИЙ БАНК А. ГРОХОВСЬКИЙ & КО.
115 E. 7th St., New York City, або Brooklyn.

Головний Уряд „Р. Н. С.“ на роки 1910—1912:

Духовний управитель:

о. Мих. Балог, R. 9, Box 8, Butler, Pa.

Председатель:

Дмитро Капігула, McAdoo, Pa.

Місто-председателька:

Марія Черемшак, Trenton, N. J.

Місто-председатель:

Іван Мартон, Whiting, Ind.

Секретар рекордовий:

Теодозій Лабовський, Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар фінансовий:

Семен Ядловський, Box 76, Jersey City, N. J.

Касієр:

Алексій Шарпона, 524 Pine and Franklin St., Shamokin, Pa.

Контрольна Комісія:

о. В. Балог, Whiting, Ind.
Константин Поступак, McAdoo, Pa.
Теодозій Касків, Newark, N. J.

Радні:

Іван Глова, Shamokin, Pa.
А. Стефанович, Ambridge, Pa.
Й. Ялечко, Ramey, Pa.
С. Маркевич, New Alexandria, Pa.
В. Левчик, Elizabeth, N. J.
А. Добол, Lansford, Pa.

Організатор:

Ілько Моранець, 1441 Emma Street, Chicago, Ill.

Головна Канцелярія „Р. Нар. Союзу“
знаходиться під числом 83 Grand St.,
(у власній домі) Jersey City, N. J.

ПОКВІТОВАННЯ З ВИПЛАЧЕНИХ ЗАПОМОГ З КАСИ Р. Н. СОЮЗА.

Ч. 2003 КВІТ \$1000.00
на тисячу доларів, котрі п. Анна Гутер отримала як посмертну заповому по мужу Йосифу з Головної Каси Руського Народного Союзу в Америці.

Маганой Плейн, Па. 15. жовт. 1911.
Анна Гутер.

Свідки:

Ст. Рябуз,
В. Кроляк.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союзу в Америці. Від. 28.

Юліан Муха, преде.
Іван Криба, секр.

Ч. 2005 КВІТ \$25.00
на двадцять п'ять доларів, котрі місц. Уряд отримав як похор. кошти по Йосифу Левацьким з Головної Каси Руського Народного Союзу в Америці.

Гомер Сіті, Па. 16. жовтня 1911.

За братство
Вознесення Ісуса Христа.

Свідки:

Маф. Адамович,
Петро Яворський.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союзу в Америці. Від. 19.

Гр. Торбак, преде.
Сем. Пастернак, секр.

Ч. 2010 КВІТ \$400.00
на чотириста доларів, котрі п. Іван Бугера отримав як посмертну запо-

могу по жені Марії з Головної Каси Руського Народного Союзу в Америці.

Нью Йорк, Н. Й. 6. жовтня 1911.

Іван Бугера.

Свідки:

М. Літіновський,
Ст. Чіенок.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союзу в Америці. Від. 204.

Йосиф Хомів, преде.
Іван Жовнір, секр.

Ч. 2012 КВІТ \$400.00
на чотириста доларів, котрі п. Іван Срока отримав як посмертну заповому по жені Марії з Головної Каси Руського Народного Союзу в Америці.

Філадельфія, Па. 5. жовтня 1911.
Іван Срока.

Свідки:

о. Захар Орун,
Ник. Филичук.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союзу в Америці. Від. 239.

Іван Ворошович, преде.
Т. Грицей, секр.

Ч. 2016 КВІТ \$200.00
на двіста доларів, котрі п. Іван Бейба отримав як надзвичайну заповому за утрату ноги з Головної Каси Руського Народного Союзу в Америці.

Деслодж, Мо. 4. жовтня 1911.
І. Бейба.

Свідки:

Ю. Ольховий,
В. Потаїко.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союзу в Америці. Від. 225.

Ів. Якимів, преде.
В. Постойко, секр.

Ч. 2028 КВІТ \$183.30
на сто вісімдесят три доларів і тридцять центів, котрі п. Анна Марчак отримала як посмертну заповому по мужу Василю з Головної Каси Руського Народного Союзу в Америці.

Сімпеон, Па. 14. жовтня 1911.
Анна Марчак.

Свідки:

Дм. Єдинак,
М. Онуфрак.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союзу в Америці. Від. 43.

Мих. Онуфрак, преде.
Ілько Гарбера, секр.

Ч. 2029 КВІТ \$150.00
на сто п'ятьдесят доларів, котрі місц. Уряд отримав як похор. кошти по Василю Марчак на з Головної Каси Руського Народного Союзу в Америці.

Сімпеон, Па. 14. жовтня 1911.
Анна Марчак.

Свідки:

Дм. Єдинак,
Мих. Онуфрак.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союзу в Америці. Від. 43.

Мих. Онуфрак, преде.
Ілько Гарбера, секр.

Ч. 2033 КВІТ \$50.00
на п'ятьдесят доларів, котрі п. Іван Лянгер отримав як надзвичайну заповому (ухв. річним засід.) з Головної Каси Руського Народного Союзу в Америці.

Нью Йорк, Н. Й. 1911.
Іван Лянгер.

Свідки:

Іван Бобедкий,
Іван Палеский.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союзу в Америці. Від. 69.

Т. Тарнавський, преде.
Амброзій Титла, секр.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

Нью Алєксандрія, Па. Братство сьв. Петра і Павла, від. 82, повідомляє своїх членів, що мітинги братські відбуваються кожного місяця в першу неділю по 15-тім. Єслиж неділя випаде на 15-го, то в ту ж неділю відбуде ся мітинг. Мітинг бр. зачинаєсь о год. 2-гій по пол. Члени, котрі прийдуть по розпочатю мітингу, будуть уважані за несприятних і яко такі заплатять по 50 ц. кари. Дальше повідомляємо всіх членів, що член если буде мати хочби 10 ц. понад один розмет довгу, буде суспендований. Сих пунктів будемо остро перестерігати. — С. Маркевич пр., І. Луців секр.

Рочестер, Н. Й., Братство сьв. Йосафата, від. 217, повідомляє своїх членів, що річний мітинг відбуде ся в неділю, дня 19-го листопада с. р. точно о годині 1-й по пол. в парохіяльній гали. На порядку деннім: справозданє касове з цілого року, вибір нового уряду на слідуєчий рік, і інші важні справи. Довгуючі члени мають вирівнати свої довги, бо в противнім разі зістануть виключені з Братства і з Р. Н. Союзу. Неявивши ся член заплатить 50 цт., а урядник 1 доларя кари. — І. Пастущин, пр., Н. Кучній, кас., В. Луципин, секр.

Вестмореланд Сіті, Па., Братство сьв. Арх. Михаїла, від. 41, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітинг відбуде ся дня 12-го листопада. Початок точно о годині 3-й по пол.; вибір нового уряду на слідуєчий рік та справозданє. Довгуючі члени мають вирівнати свої залежності, бо в противнім разі стратять вої права і зістануть суспендовані. Неявивши ся член заплатить 25 цт., а урядник 50 цт. кари. — Теодор Глива, пр. і заступ. секр.

Бреслав, Па. Братство сьв. Ап. Андрея, від. 30, звиває всіх своїх членів, щоб явили ся на місячний мітинг дня 12-го с. м., понеже суть дуже важні справи до полагодження; початок о другій годині по полудні. Котрий член не прийде на означений час, заплатить кару 25 цт., а урядник 50 цт. — О. Леньо преде., П. Леньо секр.

Дравсбург, Па. Братство сьв. Арх. Михаїла, від. 297, подає до відомости своїм членам, що річний мітинг відбуде ся в неділю, 12. листопада с. р. о 2-й годині по пол. На тім мітингу має ся явити кожний член і членкиня; наступить вибір нового уряду і обрахунок каси з цілого року. Буде приймати ся нових членів після статута так до Братства як і Р. Н. Союзу. Член, котрий не явить ся на тім мітингу, підпаде карі від 50 цт. до 1 доларя. Буде збирати ся на фану, за шапки і за відзнаки. — І. Хохла, кас., А. Семенюк, секр.

Детроїт, Міч. Братство сьв. Івана Хрестителя, від. 292, повідомляє всіх своїх членів і членкинь, що мітинг відбуде ся в другу неділю по першій, т. є. 12-го листопада с. р. о 1-шій год. по полудні. Неявивши ся член чи членкиня заплатить кару. — Іван Салагуб, преде.; Антін Курило, кас.; Михайло Козелко, секр.

Нью Йорк, Н. Й. Тов. „Просвіта“ від. 204, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітинг відбуде ся в суботу дня 11-го листопада с. р. під ч. 117 Ave A. На тім мітингу будемо приймати членів до Тов. „Просвіта“ без вступного, а до Р. Н. Союзу після статута. Неявивши ся член заплатить 50 ц. кари, а урядник 1 доларя. — Йосиф Хомів, преде.; Іван Жовнір, секр.

Нью Йорк, Н. Й. Руське Тов. „Тисьмениця“, від. 144, подає до відома всім своїм членам, що звичайний мітинг відбуде ся дня 11-го листопада с. р. Кожний член і членкиня мусять явити ся і вирівнати свої залежності. Будемо приймати нових членів до Товариства без вступного, а до Р. Н. Союзу після статута. — К. Подлуский, преде.; Й. Іванкевич, кас.; А. Зубрицький, секр., 159 E. 4. St., N. Y.

Представлення, Концерти і Балі.

Нью ЙОРК, Н. Й. Позір! Родимці! Руське Товариство Тисьмениця в Нью Йорку, від. Р. Н. Союзу 144, устроєє дня 18-го листопада с. р. п'ятилітній ювілей свого істнованя в Henington Hall, під ч. 214—16 друга уліця, Avenue B. Початок о 7-мій год. вечер. Вступ від особи 25 цт. Запрошуємо всіх ньюйорських Братів і Сестер. Прибудьте, а не пожалуйте! Часть чистого доходу призначена на Український Народний Дім в Нью Йорку. За добру забаву ручить Бальвий Комітет. — К. Подлуский, преде.; Й. Іванкевич, кас.; А. Зубрицький, секр.

ПІТСБУРГ, ПА. В суботу, дня 11-го с. м. відбуде ся в гали „Просвіти“, на 7-й вул. S. S. заходом читальні ім. М. Шашкевича, великий баль. Початок о год. 4-й по пол. Вступ для мужчин 50 цт., для женщин 25 цт. Всіх патріотів з міста і околиці запрошує ся сердечно. За добру забаву ручить — Читальняний Комітет.

ЧІКАГО, ІЛЛ. Заходом Бр. Пр. Богородиці, від Р. Н. С. 259, відбуде ся в неділю дня 12-го листопада с. р. в гали Косцюшко при 48-й уліці & 1756 W. Wood St. Великий Річний Баль і Концерт в честь Маркіяна Шашкевича. — Вступ від особи 25 центів. Початок о год. 2.30 пополудни. Всіх місцевих і околичних Родимців, а особливо всі сусідні Братства щиро запрошує — Комітет.

Пошукою занятя в руським Товаристві ако помічник канцелярійний. Можу провадити рахунки, як також уділювати науки руським дітям в польській і руській мові. Зголошення прощу присилати на адресу: Iwan Orłowskyj, 117 Cedar Ave., Minneapolis, Minn.

Велика випродаж!

Родимці! Если хочете дістати гарний і добрий годинник, то уйдіте ся просто до нашої руської фірми, а ми обслужимо Вас чесно і скоро.

Дасмо Вам тепер добру нагоду, отже користайте, хто може.

Если хочете, пішлемо Вам чудовий 14 K. solid gold filled (14 Карат. золот. виповнюваний) годинник, кривий, о 8 чудово різьблених ковертах, в добрім американським ворком о 17 КАМІНЯХ, гарантований писемно на 20 літ, за ціну фабричну \$8.25. — За сей самий годинник в інших компаніях заплатите 30 до 35 дол. 45—48

ВАЖНЕ! За сей годинник заплатите доперва тоді, коли його оглянете і Вам подобає ся — Пийшіть вперед по каталогу і докладній опис годинника.

Спішіть в замовлення бо тільки 2000 штук продамо по тій зниженій ціні.

25 EAST 14-th STR., NEW YORK, N. Y.

European Bazaar

ФАРМИ! ФАРМИ! ФАРМИ!

По що працювати у кого

Чим не ліпше працювати на свіжійм воздусі у себе на рілі?

Купи фарму на сплату.

Дай що можеш, решта нехай сама сплатить ся з доходу.

Купи 10 або 20 акр. фарму з готовими будинками в WINSLOW JUNCTION, N. J.

24 миль від Філадельфії. — 40 поїздів денно. — Дорога з Філадельфії 50 центів. — Фабрики в місци. Роботи в них доволі. — Прогуляна що неділі о год. 12.30 пополудни. Можна рівнож їхати кожного иншого дня за попереднім повідомленєм.

WINSLOW LAND & DEVELOPMENT COMPANY, 902 Walnut Street, PHILADELPHIA, PA.

КАЛЕНДАР.

ПАДОЛИСТ.

п.ст.	Дні	Руські свята
9	Четвер	Нестора муч.
10	Пятн.	† Параскеви
11	Субота	Анастасії
12	Неділя	Зиновія і Зин.
13	Понед.	Стахія, Нарк.
14	Вівтор.	Косми і Даміяна
15	Середа	Акиндина

НОВИНКИ.

¶ З парламентарної діяльності галицько-українських послів. На дні 18-го жовтня явила ся президія укр. парламентарного клубу на запрошене бар. Гавча у президента міністрів на конференцію в справі порозуміння ся що до дальшого становиска Русинів зглядом правительства. Намі послі заявили, що вони не згодять ся на дальше накладане тягарів на укр. нарід, позаяк сей нарід за грубі онлачувані податки не має нічого від правительства. На жадане президента міністрів послі предложили такі найкращіші домаганя укр. народу: 1) основане укр. університету у Льовві; 2) увільнене укр. академиків, засуджених львівським судом за події з 1-го липня м. р., яких рекурсе відкинув недавно трибунал; 3) вимушене на гал. соймі переведення соймової виборчої реформи. На сі домаганя укр. послів бар. Гавч не сказав нічого; видко однак, що австрійське правительство не хотіло чи не могло згодити ся навіть і на ті мінімальні жаданя укр. народу, бо як довідуємо ся з телеграмів, міністерство бар. Гавча зрезигнувало. В виду того, що австр. правительство нехтує усі, хочби найменші домаганя укр. люду в Галичині, наш парламентарний клуб порішив вести як найострійшу опозицію проти правительства як в парламенті, так і у львівським соймі.

При виборі президій парламентарних комісій вибрано з українських послів слідуєчих: головою податкової комісії пос. д-ра Костя Левицького; одним із заступників голови: в бюджетовій комісії є пос. Микола Василько, в національній комісії пос. Юліан Романчук, в комісії для суспільного забезпечення пос. д-р Теофіл Окуневський, в желізничній комісії пос. д-р Степан Смаль-Стоцький, в комісії для хліборобських справ пос. д-р Еуген Олесницький; пос. Ілію Семаку вибрано одним із секретарів комісії для державних функціонерів. (х)

¶ О голову єпископа Хомишина. Як доносять краєві часописи, на засіданю австр. парламенту дня 20-го жовтня виіс посол Брайтер і товаріші інтерпеляцію до міністра віроісповідань і просьвіти, графа Штірка, в справі замаху на станіславського єпископа, Хомишина. Посол Брайтер представив невиносимі відносини в станіславській гр.-катол. єпархії, та описавши звисний випадок замаху на єп. Хомишина, запитає міністра, чи він схоче прослідити отсеку подію і поробити відповідні заходи, аби єпископа Хомишина, як негідного того достоїнства, усунено з владичого престолу. (х)

¶ Димісія австрійського кабінету. Австрійський кабінет бар. Гавча, який животів несповна 4 місяці, належить вже до історії. Барон Гавч не був в силі сотворити в віденським парламенті правительственої більшости і тому з усіми міністрами подав ся на дні 1-го с. м. до димісії. Цісар прийняв резигнацію кабінету і сейчас на спеціальній авдієнції поручив дотеперішному міністро-

ви просьвіти, графови Штіркови сконструоване нового міністерства. (х)

¶ Парада американської фльоти на ріці Гудзон. Кількасот-тисячна товпа цікавих Ньюйорчан залягла 1-го с. м. оба береги „американського Рену“, ріки Гудзону, щоб оглянути горду армаду, зложену в 102 воєнних американських кораблів, яка від трьох днів станула на якорі в ньюйорській пристани. Ледви засвітало, як два могуті рефлектори кинули снопи сьвітла на „Монумент жовнів і матрозів“, який стоїть над рікою, при 89-ій вулиці. Ї ся мать на велитенським машті, що підносить ся коло монументу, розвинено амер. прапор. Хвилина гробової мовчанки. І нараз, наче на знак чародійної палички, з соток тисяч грудий мужчин, жінок і дітей загремів національний гимн і покотив ся по філях ріки, до сірих кольосів, які наче у відповідь, засіяли магічним сьвітлом мільонів електричних лампок.

По сій зворушуючій сцені почав інспекцію згромадженої фльоти, тутешний віністер війни, Джордж фон Л. Маєр. Інспекція почала ся візитом команданта фльоти, адмірала Остергавза та всіх виспих офіцерів, зложеною міністрови війни на президентським яхті „Mauflower“. По короткій візиті офіцери повернули до своїх кораблів, а по хвилині відбило від яхту довге судно, на яким міністер підїхав до першого з ряду воєнного корабля, Коннектікут, на яким находив ся адмірал. Музика заграла, а з горла 19 канонів загреміла витальна сальва. По хвилині міністер рушив у дальшу путь, і по черзі, кождий з дрідавтів і панцирників, витав його сальвою з 19 вистрілів. В тій дорозі від панцирника до панцирника, ескортувало міністра шість кружляків. По скінченім перегляді, міністер висловив ся з найбільшою похвалою як для офіцерів фльоти, так і для залози. Між иншим сказав: „Переведена протягом 30-ти днів повна мобілізація нашої фльоти, дала наглядний доказ, що вона є готова до бою на кождий поклик. Заразом показало ся, що число залози не є вистарчаюче. І тому я зажадав дозволу побільшеня залози нашої атлянтійської фльоти о 2000 мужа.

Отсей перегляд американської фльоти мав показати тутешним горожанам величавий зріст сили Зл. Держав на мори. Послїдний, подібний теперішному, перегляд відбув ся в 1892-ім році. Днесь амер. фльота на Атлянтійським океані числить 24 панцирників першої класи, з поміж яких 6 належить до найбільших кораблів на сьвіті, та около 100 воєнних кораблів всякого иншого типу.

Друга часть паради відбула ся день опісля. Се приїхав президент Тафт на інспекцію фльоти. Пару минут перед 10-ою годиною на яхті „Mauflower“ розвинено президентський прапор і сейчас перший з панцирників повитав зверхника краю сальвою з 21 вистрілів. Повитальні стріли підхопили дальші кораблі, і нараз ріка Гудзон, на просторони 27 миль залунала громами гармат. Коли дими вистрілів розвіяли ся, президент війшов на адміральський панцирник, на яким забавив кілька минут. А потім рушив вздовж цілої довжезної лінії панцирників, усюди витаний з приналежними почестями. Ся обїздка паровою баркою тревала повних дві години.

Точно о год. пів до четвертої по полудни труба з адміральського панцирника, Коннектікут дала знак, аби величава армада рушала з гостинних вод Гудзону у свояси. Сейчас усі кораблі прибрали ся у казочний галесвий стрій з прапорів і фльота повагом ру-

шила до виїзду з порту. Розпочала ся дефіляда перед яхтом президента. Кждий панцирник, перепливаючи попри „Mauflower“, ще раз салютував 21 гарматними вистрілами. Коло години пів до пятої дефіляда скінчила ся і кождий з кораблів поплив у свою путь. І там, де протягом двох тижнів гордо пишали ся желїзні великани воєнної фльоти „вуйка Сема“, там днесь лишала ся пустка та лиш вітер гонить філю за філею. (х)

¶ Перегляд амер. фльоти на заході. Такий самий перегляд фльоти, як у Нью Йорку, відбув ся на західнім побережю Злучених Держав, в порті Лос Анджелес, Кал. Дня 2 го с. м. адмірал Томас, серед гуку гармат, перевів інспекцію на 24-ох панцирниках і двох підводних суднах американської воєнної фльоти, що повнить службу на Тихім океані. Парада відбула ся на повнім морі, недалеко порту, і стягнула тисячі цікавих, які приглядали ся їй з численних спацерових пароходів. (х)

¶ Т. Рузвельт має процес о „libel“ (прасовий злочин). Губернатар стейту Масс., Фос поручив судіям присяглим з Бостону виточити пресовий процес Т. Рузвельтови, позаяк він, як редактор „Outlook“, помістив у нїм деякі уваги з тутешного політичного житя, які після гадки Фоса колідують з карним законом. (х)

¶ Перший сніг. Ньюйорчани мали нагоду оглядати 2-го с. м. перші платки снігу сеї зими. Правда, вони падали дуже рідко і то не довгий час, але все таки доскульно заповіли сей дарунок, який на крилах вітрів летить до нас із „вестів“. Як подає вапінгтонська обсерваторія, зимна струя воздуха обняла всі східні стейти та розтягнула ся на полудни аж по Тексас і Флориду. В стейті Мінесота послідними ночами ресетровано 28 степенів зимна. В північній Індіяні і полудневім Мічіген сніг покрив землю верствою 18 цалів грубою. Яблока і грушки, не зібрані ще з дерев, померзли і шкоди обчислюють на мільони. (х)

¶ Стрілецький сезон. Серед вереску собак та радісних окликів нїмродів почав ся в многих стейтах з днем 1-го с. м. сезон полювання. Узброєні стрільбами а також і необхідними фляшочками алькоголю, рушили стрільці у гори, ліси і дебри, щоб вїповісти крїваву війну лвам... перепрашаємо, крїликам, куропаткам та иншій кровожадній дичині, що лишила ся ще по наших пралісах. Та хоч як невинною і на позір зовсім не небезпечною забавкою являє ся полюванє по наших лісах, а все таки два перші дні принесли вже декілька жертв в людях; в стейті Нью Джерсі зараз першого дня якийсь „добрий“ стрілець постріляв на смерть чотирох своїх товаришів, а знова в околицях Пітсбурга 9 стрільців вернуло домів місто з зайцями, зі протом у власних ногах і тварях. (х)

¶ 50 літ в'язниці за пірванє дитини. Минушого року у Нью Йорку наробило великого гамору пірванє трилітнього хлопчика італійського лїкаря, д-ра Шімеко. Бандит, 24-літній Італієць Мічеллі, придержав хлопця у себе 57 днів, стараючи ся тимчасом вимусити від родичів значний окуп. Родичі сей окуп зложили і хлопчина повернув до них. Поліція однак вислідила рабівника, і оноді ньюйорський суд засудив його на 50 літ в'язниці. Є се найвища кара, допускаєма за такий злочин після теперішного, нового права. E217 (х)

¶ Італійсько-турецька війна. Війна поміж Італією та Туреччиною о Триполіс скінчила свою дотеперіш-

ню оперетковість та прибрала характер справжньої, крївавої війни двох націй, з яких одна виступає з жорстокістю грабітелів, а друга боронить ся з розпукою. І як ми уже перед місяцем се передвиджували, так і стало ся. Доки Італійці стріляли із своїх воєнних кораблів та бомбардували турецькі укріпленя, доти „побіда“ йшла в слід за їх прапорами. І вони легкою рукою заняли столицю Триполіс та висадили тут кількадесять тисяч сухопутного війська. Прийшла черга заняти нутро краю, замешкале фанатичними Арабами. І тут оперетковість скінчила ся і нараз станула перед очима крїваво жорстока дійсність. Першу пробу Італійців посунути свої війська у глибину краю Турки враз з своїми союзниками, Арабами, крїваво відбили. 300 італійських берсаглієрів лягло трупом, 700 зістало ранених. По кількох удачних битвах Турки набрали смілости, і виступили зачіпно проти грабіжників. Минушого тижня вони заатакували Італійців в самій столиці і по крїваві бою відібрали Італійцям до сеї пори 8 фортів, що окружають місто Триполіс; Італійцям лишила ся крім кількох надбережних фортів, сама середина міста. Про фанатизм і завзяте Арабів найліпше може свідчити ся обставина, що вони в занятих фортах позв'язували себе взаємно за ноги ремнями, присягаючи урочисто, що Італійці лиш по їх трупах віддуть до тих фортів. „Хорообрі“ італійські війська, за всі дотеперішні неудачі у полі пімстили ся крїваво на — жінках і дітях. Як описують англійські кореспонденти, Італійці з варварською дикістю кинули ся в місті на всіх і вся, і уладили страшну різню, не щадячи ні немовлят, ні жінок, ні старців. Ся дикість італійських салдатів обурила весь сьвіт. Турки тимчасом проклямували „святую війну“, і їх військо зросло до 60.000 людей, йдучих з фанатичною погордою на смерть за свою вітчину. І Італія зрозуміла небезпеченство, зрозуміла, що з початку так легка побіда буде її коштувати ще много крови і гроша. І вона з найбільшим поспіхом мобілізує свої війська і посилає в Триполіс, так, що з кінцем сего місяця має там мати 100.000-ну армію. Чи вистане однак Італії і гроша на веденє війни, яка, як виглядає, потягне ще довго, не знати. До сеї пори Італія видала вже 500 мільонів лірів, а се доперва початок. (х)

¶ Революція в Хінах. Під пору неограниченим паном житя і смерти в Хінах є бувший канцлер, Ян-Ші-Кай, якого перед трьома роками пануюча династія одержла з усіх титулів та почестей, і вислала на вигнанє. Коли в наслідок теперішної революції в Хінах пануюча династія найшла ся над берегом пропасти, пригадано собі чоловіка, який одинокий є спосібний желізною рукою взяти керму держави і завести лад у хаосі. І йому віддано у руки неограничену власть, так, що тепер не хінський цісар, але він приказує соткам мільонів горожан хінської імперії. І він заявив, що за всяку ціну приверне мир. Команданти державних війск одержали від нього приказ, застановити усі неприятельські кроки супроти повстанців. Він хоче вїйти в переговори з президентом щойно проклямованої хінської республіки і особисто порозуміти ся з ним що до точок мира. І правдоподобно хінське правительство ціною-признання провідникам революції високих урядів та безглядного згодженя ся на всі їх домаганя, виратує ся від цілковитого упалку. (х)

**На
сплату**
по 5 цент. денно
або
\$1.50 місячно.

Кожному Русинів пішлемо 14-каратовий, по-золочуваний годинник і дармовис вартости 20 доларів, на сплату по 1 дол. 5 цент. місячно.

Місячні рати будуть сплачувати лишень тоді, як дістанете вже годинник, випробуєте його і будете задоволені з нього.

Пішіть сейчас по інформації і каталог, залучаючи марку на відповідь, до:

AMERICAN WATCH CO., DEPT. 6.
1152—1154 Milwaukee Ave.,
CHICAGO, ILL. Room 210.

Сей чудовий
зигарок 3.75
лише

Правдивий американський годинник, з найкращими американськими каменями, хорошо гравірований, подвійно золочений, з добрим осередком і пружиною, накручуваний бічною голкою, гарантований на 20 літ. Пішлемо Вам його С. О. Д. за \$3.75 і кошти пересилки є дозволені дарового оглядення. Як він Вам при огляданні не сподобаєся, відшліть назад на наш кошт. Весь ризик беремо на себе. Если пішлете \$3.75 wraz з замовленням, дістанете даром елегантний перстень і обі ті річі вишлемо Вам оплатно з регістрованим пуделку. Як купите шість зигарків за \$22.50, дістанете один даром. Напишіть, чи хочете мати зигарок мужський, чи дамський. До кожного зигарка додає ся за даром гарний ланцюшок.

PETERS CO., Dept. 5, CHICAGO, ILL.

Російсько-Американська Лінія

ОДИНОКА ЛІНІЯ БЕЗ ПЕРЕСІДАННЯ

— МІЖ РОСІЄЮ І АМЕРИКОЮ. —

8½ днів до Роттердаму, 11½ днів до Лібава.

„ЛІТУАНІЯ“ — 11-го Новембра
„КУРСК“ — 25-го Новембра

III класа \$31.00 III класа \$33.00
II класа \$45.00 II класа \$47.00
I класа \$52.00 I класа \$52.00

По більшій подорожці просить ся звертати до наших агентів або до головного заступництва;

A. E. JOHNSON & CO. 27 BROADWAY
NEW YORK, N. Y.

10 центів.

Наколи зобов'язаете ся платити по 10 центів денно, то пішлемо Вам на кредит отсей прегарний грамофон платовий.

5 ЦЕНТІВ.

Наколи зобов'язаете ся платити по 5 центів денно, пішлемо Вам 14 кар. поволочений (gold filled) годинник з трох ковертаж, 11 каменях, з гаранцією на 20 літ, а також ланцюшок і дармовис.

Тепер не присилайте ані цента, лиш напишіть по каталогу з залученням марки на пересилку до:

LIBERTY COMMERCIAL CO.,
343 E. 9th STR., Dept. F., NEW YORK, N. Y.

10, з 17 намітками

Желатинний годинник
для мушкет

і жінок, накручує ся без ключика, поволочуваний, з варанцією на 20 літ, подвійні коверти красиво вкриті. Ходить безупинно точно на спеціально зроблений для людей, котрі роблять при желатинних, і гарантує ся на 20 літ. Незвичайна нагода. — Ми вишлемо сей годинник на кождо адресу за посліплатою (С. О. Д.) \$5.75 і за зворот пересилки, а тим привадемо, що кождий може його оглянути, і если йому не подобає ся — то тоді не потребує платити ані одного цента. За такий годинник у нашого купця треба заплатити 85 дол. Дуже гарний 14 кар. золотом поволочений ланцюшок з дармовисом — додає ся даром до кождого годинника.

EXCELSIOR WATCH CO.

1101 Athenaeum Building, Chicago, Ill.

ЧИТАЙТЕ! Фарми і лоти на продаж.

Настають часи безробіття. Хто має якийсь гріш і не хоче його стратити, нехай зараз купити собі фарму або лоту і то в такій місці, де би мав спосіб легко прожити і забезпечити собі добру роботу. Таке місце є

YORKTOWN, VIRGINIA.

Майже! Спішіть ся, поки маєте нагоду.

Пропу являть ся лоту найкращіше о 11-й год. перед кождим кождого вітвірка.

По всякій інформації пішіть до руського агента Василія Матоліча. Адресуйте:

V. MATOLICH,

821 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.

Новий вибір русько-українських рекордів.

Ми продаємо грамофони на тижневі і місячні сплати.

!Рекорди на всіх язиках!

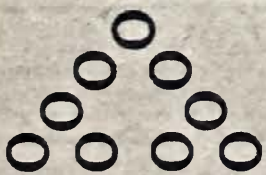
Пішіть по наш каталог і вибрану Вами машину ми пішлемо на Ваш Express Office, де за дозволом агента можете сей грамофон оглянути, не платячи ані одного цента наперед.

Позір! Кожда експресова компанія дає Вам привілей екзамінувати наш грамофон на наше бажанє.

Спеціальний каталог 100 різних річий, як: кишених і стінних годинників, ювелірських приборів і т. п. вишлемо на жаданє даром.

GLOBE RECORD & SUPPLY CO. DEPT. T. 131 E. 7th STREET
NEW YORK, N. Y.

За відгадку \$100.00 За відгадку

Тут маєте трикутник зложений з 9-ти кружків. Випишіть у кождий з них одно число від 1 до 9 так, щоб сума в кождий із трох боків вносила 20. Одной і той самої цифри не вільно вживати більше як один раз.

45-48

За розв'язане сеї загадки дістанете чек на \$100.00!

Се для Вас нагода покласти підвалини до щастя.

Кожному, хто надішле влучну відповідь на се оголошенє, дамо 100-доларовий чек, котрий буде прийнятий у шим біром так як готівка тоді, коли ся сума буде ужита яко перша рата на закуплю якого небудь з наших неспроданих лотів у

METUCHEN ESTATES положених межі Perth
Amboy a New Brunswick.

Через ті лоти курсує залізниця і тримвай і тут є фабрика. Голесіть ся або пішіть по вільній пр-гульковій тикеті. Користайте з нагоди, пребудіте і огляньте сі гарні місця, або пішіть по більшій інформації. Ся еферта кінчить ся з днем 30 падолиста. Адресуйте:

METUCHEN REALTY CO., Dept. Svo., 26 Cortland Str., New York, N. Y.

ПОЗІР! ПОЗІР!

Одинокий Руський Банк і продаж
Шифкарт під контролею стейту
Нью Йорк.

JOHNA KOVACSA

Головна канцелярія:

36 GRAND STR., BROOKLYN, N. Y.

Філія:

155 CLINTON STR., MASPEH, L. I.

Продає шифкарти до і з старого краю по дуже низькій ціні на оспішні кораблі, різномож желатинні білети до всіх міст північної Америки і Канади. Посилає гроші до старого краю по дуже низькій ціні до всіх частин світа котрі в протязі 12-ти днів суть отримані.

Приймає гроші до переказу, де суть безпечно ульоквані і платять 4 процент від ста, бо після нових законів стейту Нью Йорк є рівновартний з першим літним Savings Bank-ом. Виробляє всякі сирани судові, нотаріальні і військові, котрі потверджені ц. к. австрійським консулатом, суть важкі в старім краю.

Дорогі Родичи! Не вірте тим, які кричать і обіцяють, що зроблять Вам все т-но і безпечно, а обдурять Вас з т-жко запрацьованого гроша, але удайте ся до чесного чоловіка, котрий Вам порадить як рідному братові.

Повсюди інформації, на котрі радо відповідаємо, просимо писати по руську. За регулярну і совісну обслуговування Вам не треба платити майже нічого \$450.00.00.

Позахатні робітники.

Робітники, виставлені на холод і вохкість, уникнуть докучливих болів ревматизму і невралгії, уживаючи д-ра Ріхтера „Pain Expeller-у“ в хвили, коли почують перші кольки (ломаня).

Сей лік має запевнену постійну славу від 43 літ. Уживають його скрізь по цілм світі, а дістати його можна у всіх друготорах Злучених Держав по 25 і 50 центів за фляшку.

Уживайте його також в случаях напруження мускулів, звихнень, болів в сугавах, в боці і в грудях, болю зубів, уший і жолудкових корчів.

Повне поученє в руській язиді находить ся в кождій коробці.

Будьте уважні і вистерігайте ся численних наслідувань. Правдивий Pain Expeller находить ся тільки в такій коробці, яка тут представлена на образку.

Сей лік виробляють

F. Ad. Richter & Co.

213—215 Pearl Str., New York City

ТАНА ПРОДАЖА ШИФКАРТ.

Одинона русьна агенція шифкартова в Нью Йорку.

Америки, нехай удасть ся до нас, а ми ручимо, що дістань добру услугу. — Номер телефону агенції есть: Orchard 887.

ВАЖНЕ! По причині конкуренції між лініями, можете від нас відіхати до Старого Краю найменшим коштом на добрих, оспішних шифах на Гамбург, Бремен, Роттердам і Антверпен.

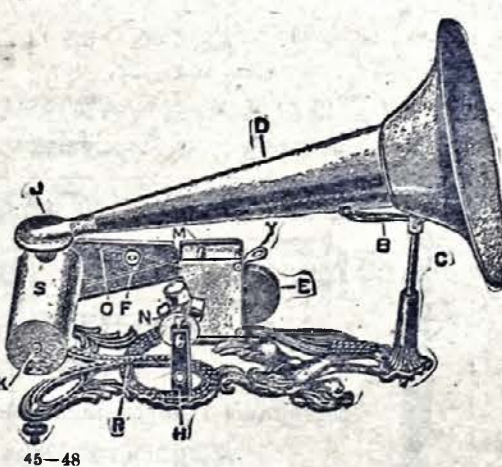
Желючи скористати з нагоди нижньої ціни, повинні удавати ся до нас зі всякими запитами о інформації і о час відливу кораблів.

Жиючим подальше від Нью Йорку, завчасу замовляємо місця на шифах, як і наші агенти зустрічають пасажирів на стаціях (depot) в Нью Йорку. Ми стараємо ся о вигоду пасажирів, як також і про їх багажі і вчліг.

КРАЙНІ! По що йти до чужих, котрі Вас не розуміють, коли можете удати ся до нас так, як до свого дому. Хто має замір їхати до старого краю, або справдати кого до Америки, нехай удасть ся до нас, а ми ручимо, що дістань добру услугу. — Номер телефону агенції есть: Orchard 887.

Удавайте ся особисто, листовно або по телефоні до:

G. KUNASHEVSKY, 179 East 3rd Str., New York, N. Y.

Дармо!

Купіть у нас за \$6.00 найлішого тютюну до папіросів і виберіть собі презент з слідуєчих предметів: 1. Найновіший імпортований фонограф з великою нікельованою трубою і рекордами, який грає гарно й вправно всяку музику і пісні. Кожний з же мати в своїм мешканку концерт. 2. Красна гармонія з славної німецької фабрики з нотами і вквітками. 3. Гарний столовий, нікельований годинник з музикою, що грає за кождим разом 10 мінут. 4. Грубо волоений дамський або мужський зигарок. 5. Столовий сервіс в красній пуделку: 6 ножів, 6 вилок, 6 великих і 6 малих ложок, 1 ніж до масла. 1 ложечка до цукру. — За наш презент хочемо, аби Ви поручали нашу фірму Вашим знайомих. Пришліть нам на задаток 50 центів марками, а ми вишлемо Вам 40 пуделок тютюну 4 оз роду за \$6.00 і вибраний Вами презент. Ренту \$5.50 заплатите по відібранню товару. Кому сей товар не подобає ся, може його не прийняти.

English Asiatic Tobacco Co., Dept. L.,
115 E. 7th Str., New York City.

Телефон: 1323 Орчард

Істнує від р. 1880.

ОДИНОКИЙ РУСЬКО-СЛАВЯНСЬКИЙ БАНК

А. ГРОХОВСЬКИЙ і КОМПАНІЯ

В Нью Йорку: 111—115 EAST 7th STREET.

В Брунліні: cor. GRAND STR. & BEDFORD AVE.

101 ROCKAWAY ROAD, JAMAICA, L. I.

\$100,000.00

вложив наш Банк в державну касу на обезпеченє своїх чинностей.

Свої вкладки (ощадности) можете розпочати від одного долара, а від кождої вложеної квоти будете діставати відсотки.

В нашім Банку дістанете по найдешевшій ціні:

Шифкарти всіх корабельних товариств.

Зеліничні білети (тікети) до всіх місцевостей Злучених Держав і Канади.

Пересилаємо і міняємо гроші всіх країв по точнім біржевім курсі.

Правничий відділ Банку займає ся веденєм найріжнородніших справ як в Америці так і в старім краю: виладжує всякого рода повновласти, акти, купна, продажі, посередничить в впроблюваню старостинських пашпортів, службових книжок і т. п.

Споряджені нами документи потверджують ся австрійським консулом і мають правну силу в Австрії.

Всі поручення виконують ся скоро, ретельно, чесно і за малу винагороду.

По всякій інформації звертайте ся до нас.

Відповіді даємо відвотного почтою.

В наших Банках можете представити свою справу своєю рідною мовою, а через те Ви все порозумієте і Вас порозуміють. Недорозуміння виключені.

Банк отвертий у будні до 9. години вечером, а в неділі до год. 4-ої.

E218

КНИЖКИ

нотрі можна дістати в друкарні „Свободи“:

Ангел та пустельник	15
Америка	15
Американець, веселий образ з життя народу	15
Бери та читай	30
Борба клас і чому робітники організують ся	15
Весела книжочка з образками	35
В Старім і Новім краю	25
Гостина сьв. Николая, драматична гра для дітей	10
Доля галицької сироти	5
Дещо про звір'ята	30
Дещо про права і суди	10
Дорога до свідомости	10
Емігрант	15
Журавлі	10
Житє, зарібки, організації і т. п. в Зл. Держ.	15
Зуб за зуб	10
Казки за Циганів	10
Коротка історія Руси	10
Капітал і праця	15
Казки про Жидів	15
Книжочка рахункова	50
Марія	10
Монгострадальний народ	20
Народний рух астр.-угор. Русинів	15
Оповіданє про Алї Бабу і сорок розбійників	20
О підземних скарбах	25
Оповідання про заздрих богів	10
Про нутро землі	25
Покуса	10
Про кінець світа	15
Рицар і смерть	5
Розмова Поляка з Русином	10
Релігійні вірвання	20
Русько-англійський тлумач	60
Слово ч. 5.	15
Слово ч. 6.	15
Страшна пімста	20
Смерть	10
Степові люди	15
Страйк	20
Стріляй на смерть, робітничка драма	15
Товаришка ворожка	15
Хто з чого живе	15
Унія в Америці	20
Які то є люди на землі, з 20 образ. Як мужик ходив до царя правди шукати	50
Через кордон	15
Хлопська доля	5

Друки.

Метрики шлюбні	3
Метрики смерті	3
Помяник за померлих	10
Папері листові з вінетами, оден.	2

Молитвенники і книжки богослужбні та релігійні.

Звичайна оправа.

Новий Завіт	2.00
Псалтир	1.00
Бог Надежда Моя	1.00
Хліб душі	60
Хліб душі, латинськими буквами	84
Дорога	52
Дорога, малий	32
Друг душі	50
Горі Серце	34
Ізборник Церковний, малий	70
Ізборник Церковний, мал. лат. бук.	70
Молитвенник, галицький	66
Псалтир, малий	1.20
Скромніще Душі	80
Збірничок	55
Збірничок найкрасніш пісень цер.	10
Ангельський хор, збірник народно-церков. пісень під ноти ч. I.	25
Ангельський хор, часть II.	5

Гарна оправа.

Бог Надежда Моя	2.00
Хліб Душі	1.80
Хліб Душі, латинськими буквами	2.00
Дорога	1.70
Дорога, малий	1.00
Друг Душі	1.30
Горі Серце	1.10
Молитвенник	1.80
Молитвенник, латинськими бук.	1.80
Збірник	1.90
Збірничок	1.30

Замовлення належить відсилати на адресу:

СВОБОДА,

83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Ціни і правила оголошень в „Свободі“.

1) **ОГОЛОШЕННЯ БИЗНЕСОВІ**, які йдуть довший час (від 3 місяців до року) платять ся після спеціальної тарифи, яку інтересовані дістануть на жадане листовно.

1-о, 2-о або 3-и разові **ОГОЛОШЕННЯ БИЗНЕСІВ** по 3 цнт. від слова за кожний раз.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ, як: мітинги брацтв і товариств належати до Р. Н. Союзу поміщає ся безплатно оден раз в рубриці „Рух в Відділах Р. Н. Союзу“.

ОГОЛОШЕННЯ ПРЕДСТАВЛЕНЬ ТЕАТРАЛЬНИХ І БАЛІВ по 2 центи від слова для брацтв і товариств належати до Р. Н. Союзу, а для товариств неналежати до Р. Н. Союзу по 4 центи від слова.

ПОШУКУВАННЯ ОСІБ І РОБОТИ по 2 центи від слова за найменше 10 слів.

КОНКУРСИ ПАРОХІЙ і інші по 3 центи від слова.

ПРОПОЗИЦІЇ ЖЕНИТЬБИ по 10 центів від слова за найменше 10 слів.

Одноразове оголошене адреси 25 цнт.

2) Належитість за всяке оголошене мусить бути прислана з гори та в цілости. В противнім разі оголошене безсильно не поміщає ся. Належитість за дрібні оголошення можна прислати також поштовими марками.

3) Кожде оголошене мусить бути в редакції на тиждень перед датою виходу того чи-сла часописи, з яким воно має бути поміщене. Оголошенє телефоном не приймає ся.

4) За зміст оголошень або за відвічальність оголошувачих ся в часописи фірм редакція не приймає ніякої відвічальности.

5) Кого-б скривджено, або з ким зле обходжено-б ся в тій фірмі, яка оголошує ся в нашій часописи, нехай про се сейчас повідомить редакцію, а коли подасть достаточні докази опущта, викине ся оголошене несовісної фірми; крім сего редакція доложить всіх старані, щоб опущта потягнути до відвічальности.

6) Редакція має право відкинути або перервати яке небудь оголошене, не подаючи причин.

7) Редакція має право жадати від фірми або незаних осіб, щоб прислали докази, що ведуть свій бизнес чесно і дійсно зможуть додержати того, що обіцяють в оголошеню.

8) В оголошеню мусить бути тільки правда. Редакція має право відкинути всяке підозріле оголошене.

9) Оголошення мусять бути писані пером, виразно і на одній стороні паперу.

10) За дрібні оголошення редакція не висилає ніяких повкітовань.

Петро Ярема

РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

виписує нері-чі на весілля, хре-стинні всіякі дру-гі забави.
115 Ave. A.,
NEW YORK, N. Y.
Телефон:
Orchard 2568.

Русини Пітсбурга!

Чи Ви знаєте

Що гроші то сила?

Старайте ся пізнати та пізнати складати свої ошадности в стейтовім Банку на розі вулиць

Carson і 14-ої.

Сей банк є одним з найстарших і найпевніших банків, що цілковито забезпечує Ваші ошадности. У нас складають ся гроші церковні, братські, сирітські і т. Кож-дий, що має у нас гроші, отримує на бажане звіт стейтових контролорів. Продаємо **НОРАБЕЛЬНІ НАРТИ** на най-ліпші лінії, а **ГРОШІ** до краю висилаємо по поштовім курсі.

GERMAN SAVINGS & DEPOSIT BANK
COR. 14th & CARSON STS.,
South Side Pittsburgh, Pa.

И. Е. Рот, през., А. П. Міллер, кас.,
Ол. Бучак, урядн. банк.

Перший русько-американський РИЗНИЦІ

можна дістати

всі церковні і братські річи.

Всякі замовлення приймаєсь і після желання виготовляєсь.

Приймає ся також старі річи до направи.

Сьвітло церковне найліпшої якості.

Церковні книги різної величини як також всякі молитвенники в різних цінах.

Ризниця має на складі блякети метрик уроджень, вінчань і усьпих. — 100 за 95 цнт.

Не жадане висилає ся ціни.

Пишіть на адресу:

RYZNICIA, 114 S. Chestnut Str.,
SHENANDOAN, PA.

Рукодільня риз церковних і др. річий.

П. Т.

Син подаю до відомости русько-американським Братствам і Товариствам, а головню Комітетам церковним і Все-чесним Отцям духовним, настоятелям парохій, що я ниніше відписана, отворила рукодільню риз церковних, як: фелонів, стихарів, дальматик.

Вироблю також фани, хоругви, покривала на престолі, ручники, реверенди, фани братські; образи або гарту ручно або малюю, як також фани американські.

Вироблю також відзнаки братські (бечі) і т. п. все по уміркованих цінах. — Приймаю старі фелони до направи.

Фелони в цінах \$25, 30, 40, 60, 80 і вище.

Стихари в цінах від \$1.

Хоругви \$60 за одну і вище.

Фани братські в цінах \$100, 200, 250, ручно гафтовані золотом і шовком образи сьвятих і герби.

Що до виконання роботи, прошу удаватися в довірем, понеже я була занята довгі літа в Рівнянці Самбірській в Галичині. Малюю образи так до іконостаїв як і всякі інші. — На жадане висилаю пробки.

Остаю в належним поважанем

SOPHIA OLSHANSKA,

1008 N. 5th Street, Philadelphia, Pa.

THE FIRST NATIONAL BANK OF MINERSVILLE, PA.

Капітал \$50,000.00.

Надвшка і нерозділені зиски \$100,000.00.

Заснований 1864 року.

Провадить загальний банківський бизнес.

Видає міжнародні моні ордери, драфти і пересилає гроші до всіх частий сьвіта. Позичає гроші на реальности. Депозити сего банку подвоїли ся протягом послідних 5 літ і вино-сять тепер около \$500,000.00.

Банк пересилає гроші через фірму Knauth Nachod & Kuhne, New York, N. Y.

Лічу лишень муштин!

Спеціальні і за-разливі слабо-сти муштин	Чи Ви єсте діткнені якою спациально сла-бостію і чи хочете віддати ся під опіку довіреного лікаря?
Занечичене крові і шкірні висипки; болі в речі, горлі і на язичі.	Чи Вам випадає волоса? Чи чути Вам а уст і чи маєте неприємний віддих? Чи болять Вас зуби або ясна? Чи маєте біль голови або якісь болі в нижніх частях тіла? Я ручу Вам за знамениту опіку в по-висших случаях.
Недомогання мочеві; блуди молодості; за-палення; корчі і неправильно-сти артерій.	Чи не допустились Ви проступку проти прав здоров'я і природи? Чи не відчуваете болю в хребті? Чи єсте важурені? Чи єсте надмірно нервові, ослаблені і чи не тратите енергії? Чи чувствуете не-мічні, пригнобилені і неспосібні виконувати Вашу працю як попередно? — Приходіть до мене, а я Вам поможу вилічитись.

Порада і оглядини безплатні.

УРЯДОВІ ГОДИНИ: Від 10-ої рано до 4-ої попол. і від 6-ої до 8-ої вечер.
В неділі і сьвятих від 10-ої рано до 1-ої попол.

Dr. GEARY 151 W. 23rd St.,
New York, N. Y.

Зголошувачі ся по опіку лікарську, мусять кидати ся особисто до оглядин, позаяк листовними порадами немисльово як слід лічити слабості. Не пишть до нас, але приходіть самі. 21-46

Найвисше забезпечене \$100,000.00

Читайте з увагою! Не дайте дурити ся гігантам кри-кливою і брехливою рекламою. Як вам хто говорить, що ручить за се або те, то ви запитайте цигана, чим він ручить і де його шукає? Відвічальний Агєнт і банкір складає варуку в державну касу. Заки повірите кому свій гріш, чи то до переховання, чи переслання до старого краю, попередю пере-конайте ся, чим і як хто ручить за ваш тяжко запрацьований гріш. Я аложив в державній касі **сто тисяч долларів.** як варуку для вас. Тому тямте, що треба уникати дешевих банкірів. До наших послуг є старий, опитний Агєнт, який висилає 100 корон за \$20.43, 200 ко-рон за \$40.85, 500 корон за \$102.00, 1000 корон за \$204.00. Продає шифкарти до Європи і до Америки, робить контр'якти, повновласти та поладжує військові справи, а усе те робить **— дешево, совісно і точно. —**

Пишіть по подробиці курсу і ціни шифкарт.

Відповідаю відвотном поштою, а всяку пораду даю безплатно.

HENRY J. SCHNITZER

141 Washington St., New York. 23-48

Найвисше забезпечене \$100,000.00

Одинона валрцево уряджена

ДРУКАРНЯ „СВОБОДИ“

вєтрудило добре вишколений друкарський персонал, посідає найновіші машини, аи томе різнородні гарні черенки і прикраси.

Виконує

всякі друкарські роботи

точно, гарно і по низьких цінах.

Впов. Родимці, як тоже Відділи і члени Р. Н. Союзу мо-винні в всяких друкарських роботах удавати ся лише до своєї друкарні „Свободи“.